

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GİTARA UYARLANAN OKUL ŞARKILARININ MÜZİK
DERSLERİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ: BİR EYLEM
ARAŞTIRMASI

ENES BAHADIR AYYILDIZ

MART - 2019

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GİTARA UYARLANAN OKUL ŞARKILARININ MÜZİK
DERSLERİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ: BİR EYLEM
ARAŞTIRMASI

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Enes Bahadır AYYILDIZ

Danışman

Doç. Dr. Ali ERİM

BOLU, MART – 2019

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Enes Bahadır AYYILDIZ tarafından hazırlanan “Gitara Uyarlanan Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması” adlı çalışma Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir. (21.03.2019)

Akademik Unvan ve Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) :Doç. Dr. Ali ERİM

Üye :Prof. Dr. M. Safa YEPREM

Üye :Doç. Dr. Sadık YÖNDEM

Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün Onayı

Prof. Dr. Türkan ARGÖN

Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**Gitara Uyarlanmış Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması**” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunduğumu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim. 01/03 / 2019

Enes Bahadır AYYILDIZ

TEŞEKKÜR

Araştırma sürecinde, bana yol gösteren, gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapan danışmanım Doç. Dr. Ali ERİM'e; uyarlamaları ve araştırmayı geliştirmek adına zamanını ayıran ve görüşleriyle araştırmaya katkıda bulunan değerli hocalarım; Prof. Dr. Safa YEPREM, Doç. Dr. Sadık YÖNDEM, Ceyhun ŞAKLAR ve Bekir KÜÇÜKAY'a; okul şarkılarının makamsal tonları hususunda yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi İsmail SÖZEN'e; araştırmanın uygulama aşamasında çalışmama katılan Halise Türkkan Ortaokulu 6/A sınıfı öğrencilerine ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim hocam Savaş Burak ÖZKAN'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çeviri konusundaki yardımları için dostum Fatih KAPLAN'a; arkadaşlarım Gamze KAPLAN ve Ayşen Yeşim USLU'ya; ağabeyim Ufuk Muzaffer AYYILDIZ' a ve değerli aileme her koşulda yanımda oldukları için şükranlarımı sunar, teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKELERE UYULDUĞUNA İLİŞKİN BEYAN.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	v
GRAFİKLER DİZİNİ.....	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	vii
SİMGELER ve/veya KISALTMALAR.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT.....	xi
I.BÖLÜM	
1. Giriş	1
1.1. Araştırmanın Amacı	4
1.2. Araştırmanın Önemi.....	5
1.3. Araştırma Sınırlılıkları	6
1.4. Sayıtlılar	6
1.5. Tanımlar	6
II. BÖLÜM	
2. Kuramsal Çerçeve ve İlgili Literatür	7
2.1. Klasik Gitar Tarihine Genel bir Bakış	7
2.2. Türkiye Klasik Gitar Tarihine Genel Bir Bakış	10
2.3. Müzik Eğitimi ve Okul Şarkıları.....	13
2.4. İlgili Araştırmalar.....	21
III. BÖLÜM	
3. Yöntem.....	24
3.1. Desen.....	24
3.2. Çalışma Grubu	26
3.3. Verilerin Toplanması	27
3.4. Veri Toplama Teknikleri.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	31

IV. BÖLÜM

4. Bulgular	33
4.1. Gözlemlerden Elde Edilen Bulgular	33
4.2. Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	34
4.3. Uygulayıcı Öğretmenle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	39
4.3.1. Öğretmenin uygulama sürecine ilişkin genel değerlendirmeleri.....	39
4.3.2. Öğretmenin uyarlamaların çalınabilirliğine ve sınıf ortamında kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri	41
4.3.3. Öğrencilerin gitara ilişkin farkındalığına yönelik öğretmenin görüşleri.....	43
4.3.4. Öğretmenin kendi mesleki doyumuna ilişkin görüşleri	44

V. BÖLÜM

5. Sonuç ve Değerlendirme.....	45
5.1. Öneriler	47
KAYNAKÇA.....	48
EKLER LİSTESİ.....	52
EK 1- Gitar Uyarlamaları	54
EK 2- Ders Planları.....	58
EK 3- Araştırma İzin Belgeleri	62
EK 4- Gönüllü Katılımcı Bilgilendirme Formu.....	64
EK 5- Etik Kurul İzin Belgeleri.....	67
EK 6- Uzman Görüşü Formu.....	68
EK 7- Öğrenci Görüşme Formu.....	70
EK 8- Öğretmen Görüşme Formu	71
EK 9 - Şarkı Söyleme Performansı Gözlem Formu	72
EK 10 - Ortaokul Müzik Ders Kitapları Okul Şarkıları.....	73
EK 11 - Özgeçmiş.....	77

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Uyarlamalar yapılırken izlenen yol	20
Şekil 3.2. Araştırma süreci	25

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 2.1. Türlere göre okul şarkılarının dağılımı	18
Grafik 2.2 Ton ve makamlara göre şarkıların dağılımı	18
Grafik 2.3. Tonal şarkıların dağılımı	19
Grafik 2.4 Makamsal şarkıların dağılımı	19
Grafik 2.5. Öğrencileri şarkı söyleme performansına ilişkin veriler	33

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1. Katılımcı öğrencilerin özellikleri	26
Çizelge 3.2. Uygulama takvimi	28
Çizelge 3.3. Uygulama sonu şarkı etkinlikleri	28
Çizelge 4.4. Uygulamada öğretmenin gitarla yaptığı eşliğe ilişkin öğrenci görüşleri ...	34
Çizelge 4.5. Şarkının ezgisini gitardan duyabilmeye ilişkin öğrenci görüşleri	35
Çizelge 4.6. Ezgiyi gitardan duymanın şarkıyı söylemeye katkısına ilişkin öğrenci görüşleri	36
Çizelge 4.7. Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik dersine ilgiyi ve isteği artırıp artırmadığına ilişkin öğrenci görüşleri.....	38

KISALTMALAR DİZİNİ

bkz.: Bakınız

ÖZET

GİTARA UYARLANAN OKUL ŞARKILARININ MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILABİLİRLİĞİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

AYYILDIZ, Enes Bahadır

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali ERİM

Mart – 2019 xii + 78 Sayfa

Bu çalışmada, gitarın müzik derslerinde ezgi ve eşliği birlikte seslendirebilen bir çalgı olarak, etkin bir biçimde kullanılması gerektiği tezi savunulmaktadır. Araştırmada seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve bu uyarlamaların müzik derslerinin niteliğini artırmaya etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğretmenlerin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisinin nasıl olduğu araştırılmıştır.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Kocaeli ilinin Kartepe ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 24 öğrenci ile okulun müzik öğretmenidir. Süreçte araştırmacı tarafından gitara uyarlanan okul şarkıları için deneyimli, besteci-gitarist eğitimcilerin görüşleri alınmıştır. Uygulama, dört derslik şarkı öğretimi etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının da katılımcı olarak yer aldığı uygulamalarda, öğrenciler ve uygulayıcı öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Uygulama sonrası şarkı söyleme etkinliklerinin video kayıtları yapılmış olup şarkı söyleme performansı gözlem formu geliştirilerek araştırmacı tarafından gözlem yapılmıştır. Görüşme verileri tematik olarak çözümlenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik için

görüşme verileri iki ayrı araştırmacı tarafından farklı zamanlarda çözümlenmiş; daha sonra birleştirilmiştir.

Araştırmada gözlem verileriyle görüşmelerden elde edilen bulgular değerlendirildiğinde; gitara uyarlanmış okul şarkıları müzik derslerinde kullanıldığında öğrencilerin gitara ilişkin farkındalıklarının arttığı; şarkının ezgisini daha iyi duyabilmelerine ve böylece şarkıyı ton içinde seslendirebilmelerine yardımcı olduğu; öğrencilerin çalgı olarak gitara ve müzik dersine ilgilerinin arttığı; uyarlamaların gitarla çoksesli çalınabilmesi sayesinde müzik öğretmenininki dersini daha verimli yürüttüğü ve çalgısını daha etkin kullandığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gitar, Okul Şarkıları, Uyarlama, Okul Çalgıları, Gitar Uyarlamaları

ABSTRACT**THE USABILITY OF SCHOOL SONGS THAT ADAPTED TO GUITAR IN
MUSIC COURSES: AN ACTION RESEARCH**

AYYILDIZ, Enes Bahadır

Master Thesis

Department of Fine Arts Education

Discipline of Music Education

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ali ERİM,

March – 2019 xii + 78 Pages

In this study, it is argued that the guitar should be used effectively as a musical instrument that can be performed together with melody and accompaniment in music lessons. The aim of the study was to adapt the selected school songs to the guitar and to determine the effect of these adaptations on the quality of music lessons. For this purpose, it has been investigated how the music lessons planned with the guitar adapted to the guitar, the awareness of the teachers about the guitar instrument, the students singing the song melody correctly, increasing the interest of the students in the lesson and the effect of the teacher on the course satisfaction.

The research was designed as action research from qualitative research approaches. The participants of the study were the music teacher of the school with 24 students in a secondary school in the district of Kartepe in Kocaeli province. In the process, the opinions of experienced, composer-guitarist educators were taken for the school songs adapted to the guitar by the researcher. The practice was carried out as a four-course song teaching activity. Semi-structured interviews were conducted with the students and the teacher in the applications where the researcher participated as a participant. By taking video recordings of singing activities after the application, observation form of singing performance was developed and the observation was made by the researcher. The interview data were analyzed thematically. For validity and reliability, interview data were analyzed by two researchers at different times; then combined.

Considering the findings obtained from the views of students and teachers in the research, when the school songs were used in music lessons, it has been reached that the students increased their awareness about the guitar, they could hear the tune more clearly and thus helped to sing the song in tone, students increased interest in the instrument and the music lesson and as the adaptations can be played with the guitar polyphonic, the music teacher teaches the lessons more efficiently and uses the instrument more effectively.

Key Words: Guitar, School Songs, Adoption, School Instruments, Guitar Adaptations

I. BÖLÜM

1. Giriş

Ülkemizde genel müzik eğitimi kapsamında okullarda verilen müzik dersi öğretim programı yapısında dört öğrenme alanı yer almaktadır. Bunlar; Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü'dür (MEB, 2018). Bu öğrenme alanları doğrultusunda belirlenen kazanımların amaca ulaşması için müzik ders kitaplarında şarkılar aracılığıyla söyleme, dinleme ve çalma etkinlikleri bolca yer almaktadır. Müzik ders kitaplarında yer alan ve müzik etkinliklerinde kullanılan bu şarkılar “Okul Şarkısı” olarak tanımlanmaktadır. Uçan (1990), müzik eğitiminde kullanılan bu şarkıların, öğrencide müzik eğitiminin en büyük yardımcısı olduğunu, eğitsel amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özelliklerini taşıyan tek sesli, çok sesli ve eşlikli şarkılardan oluştuğunu ifade etmiştir.

Okul şarkıları, müzik dersinin hedeflerine ulaşmasının temelini oluşturmaktadır ve müzik öğretmenleri için kuşkusuz dersin en önemli malzemesidir. Aydoğan'a göre (2004), ilköğretim düzeyinde; ritim, hız, gürlük, ezgi, örgü, doku gibi hemen her öge; yurt, bayrak, Atatürk, ulus gibi her konu; anne, öğretmen, okul sevgisi, orman, doğa, mevsimler gibi hemen her konu çeşidi; sağlıklı büyüme ve beslenme, taşıtlar ve trafik, yeryüzü ve gökyüzü gibi hemen her ünite ve müziksel işitme okuma-yazma-yaratma eğitimi, ses eğitimi ve çalgı eğitimi gibi müzik dersinin her boyutu şarkıda odaklaşır.

Şarkı öğretimi ve etkinlikleri için müzik öğretmenin uygun bir çalgıyı yeterli düzeyde icra edebilmesi gereklidir. Öğretmenin çalgı kullanımı dersin etkililiği için önemli bir araçtır. Küçüköncü (2006, 25), müzik öğretmenin çalgı kullanımı hakkındaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Müzik öğretmeni için sesini kullanmak kadar hattâ daha da fazla, çalgısını kullanması önemlidir; çünkü çalgı hem bir öğretim aracı, hem de eşlik aracıdır. Müzik öğretmeni sesini kullanırken ya da öğrencilerine şarkı

söyletirken çalgısını mutlaka kullanmak zorundadır. Çünkü, çalgı müzik eğitiminin her aşamasında öğrenmenin istenilen nitelikte gerçekleşmesini sağlayan en önemli araçtır. O halde, bir müzik öğretmeni sesini ve çalgısını kullanabilmede sanatsal düzeyde yeterli olmak zorundadır”.

Müzik derslerinde öğretmen çalgısı için en uygun çalgı piyanodur. Bunda piyanonun yedi oktavlık ses genişliğine sahip olması, sabit perdeli olmasından kaynaklı entanosyan bozukluğu yaratmaması, çokseslilik için uygun olması gibi etkenler sayılabilir. Kasap’a göre (2004), piyanonun müzik eğitimcileri tarafından müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerini kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından en evrensel ve en temel çalgı olarak kabul edildiğini iletmektedir. Ancak Uluocak (2014, 112), piyanonun her okulda müzik dersliği olmadığından piyanoya yer bulunamaması, pahalı bir çalgı olmasından dolayı kolay temin edilememesi, taşınması ve yerleştirilmesinin güç olması gibi faktörlerden kaynaklı ülkemizde her okulda bulunamadığını belirtmektedir. Bu durum, piyanonun işlevlerini yerine getirebilecek ergonomik, ekonomik ve daha rahat ulaşılan bir çalgı olan gitarı ön plana çıkarmaktadır. Nitekim Kıvrak (2003), bu çalgının “taşınabilir piyano” olarak nitelendirildiğini, piyano ile çalınabilen pek çok eserin onunla çalınabileceğini, çok pahalı bir çalgı olmadığını, okul şarkıları için etkili bir eşlik çalgısı olduğu gibi çocukların ve gençlerin büyük ilgi gösterdiği popüler müziklerin de gözde çalgısı olduğunu ifade etmiştir.

Gitar müzik derslerinde daha çok eşlik çalgısı olarak müzik öğretmenlerince sıklıkla tercih edilmektedir. Bu nedenle gitarın eşlik çalgısı olarak derslerde kullanımı birçok araştırmaya konu olmuştur. Söz gelimi Yungul (2008), okul şarkılarının gitar ile eşliklerin nasıl yapılacağına ilişkin belirlenmesine yönelik araştırmasında kullanılacak yöntem, teknik ve modeller belirlemiştir. Çalışmasında, şarkıların ezgisel ve armonik çözümlemesini, eşlik partisindeki akorların birbirlerine bağlanmasını, ezginin ritmik yapısına ve üslubuna uygun eşlik figürleri bulunması ve eşlik modellerinin oluşturulmasını konu etmiş; ayrıca eşliklemeye ilişkin çözüm önerileri geliştirmeye çalışmıştır. Yine Köz (2007), çalışmasında, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan bireysel çalgı eğitimi (gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik

etmede karşılaştıkları problemlerin ve gitarın bu alandaki kullanılabilirliğinin ilgili öğretim elemanları ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmiştir. Öğretim elemanları, gitarı, ses genişliği, gürlüğü, çoksesliliğe elverişli yapısı, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler bakımlarından, okul şarkılarına eşlik etmede uygun bir çalgı olarak tanımlamış, öğretmenlik uygulamasına, müzik dersinin verimine ve öğrencilerin müzikal gelişimlerine olumlu katkı yapacağı görüşünde birleşmişlerdir.

Araştırma sonuçları, gitarın eşlik çalgısı olarak derslerde kullanımının müzik derslerine katkı sağlayacağını göstermektedir. Ancak gitar yalnızca eşlik çalgısı değildir. Gitar, hem akor eşliği hem de ezgiyi aynı anda duyurabilen bir enstrümandır. Gitar için yazılmış birçok solo eser (çoksesli), düzenleme ve piyanodan gitara aktarım mevcuttur. Önder ve Yıldız'a göre (2008, 118), çoksesliliğe uygunluğu sayesinde hem eşlik hem de solo (çoksesli) çalgı olarak icra edilebilen klasik gitarın eğitim sürecinde, öğrencilerin her iki alanda da bilgi sahibi olmaları ve bu bilgileri gitar üzerinde uygulayabilmeleri sağlanmalıdır. Bu özellikleri göz önünde bulundurularak bu çalışmada, gitarın müzik derslerinde hem ezgiyi hem de eşliği birlikte seslendirebilen bir çalgı olarak, etkin bir biçimde kullanılması gerektiği tezi savunulmaktadır.

Bu teze ilişkin sorunsalın çerçevesinin oluşturulabilmesi için (ayrıntılar için bkz. Yöntem Bölümü Verilerin Toplanması başlığı) ana çalgısı gitar olan müzik öğretmenleriyle ön görüşmeler yapılmıştır. Gitarın öğretmen çalgısı olarak müzik derslerinde kullanımına ilişkin yapılan bu ön görüşmelerde; öğretmenlerin gitarı ne sıklıkla, dersin hangi bölümünde ve nasıl kullandıklarına dair sorular sorulmuştur. Görüşmeler neticesinde öğretmenlerin gitarı;

- Genelde her ders yanlarında bulundurdukları,
- Çoğunlukla şarkılara akorla eşlik etme amacıyla kullandıkları,
- Bazen şarkı öğretimi aşamasında ezginin daha iyi anlaşılması için yalnızca ezgiyi çalma amacıyla kullandıkları,
- Kimi zaman bazı kazanımların öğretilmesi için (hız ve gürlük terimleri vb.) kullandıkları,

- Nadiren çeşitli müzik kültürlerini tanıtmaya amaçlı çoksesli bir solo çalgı olarak kullandıkları belirlenmiştir.

Yapılan bu ön görüşmelerde; öğretmenlerin tamamı gitarı çoğunlukla şarkılara akor eşlik etme amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Gitarın çoksesli bir solo çalgı olarak öğretmenler tarafından şarkı öğretiminde kullanılmadığı; kullanan öğretmenlerin ise dinleti veya müzik kültürlerini tanıtmaya amaçlı olarak kullandıkları görülmüştür. Görüldüğü üzere gitar, müzik derslerinde daha çok eşlik çalgısı olarak kullanılmaktadır.

Şarkı öğretiminde ezginin öğrenilmesi, nota okuma ve(ya) kulaktan öğrenme yöntemiyle sağlanmaktadır. Burada gitarın tek sesli bir biçimde ezgiyi duyurması öğretime destek olacaktır. Ancak sadece ezgiyi duyurmak gitar gibi eşlik işlevi de olan bir çalgının kapasitesinin altındadır. Dolayısıyla ezgi gitarda çoksesli duyurulduğunda şarkı öğretiminde piyanoda olduğu gibi farklı bir boyut getirebilecektir. Bu açıdan okul şarkılarının gitara çok sesli uyarlanarak kullanılmasının şarkı öğretiminin daha etkin sürdürülmesini ve gitarın derslerde daha işlevsel kullanılmasını sağlayabileceği ön görülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve bu uyarlamaların müzik derslerinin niteliğini artırmaya etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğretmenlerin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisinin nasıl olduğu araştırılmıştır.

Tezde bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılması, öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratmadaki etkisi nasıldır?

- 2) Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine etkisi var mıdır?
- 3) Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin müzik dersine ilişkin ilgilerini artırmaya etkisi nasıldır?
- 4) Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının öğretmenin doyumlu müzik dersi yapma algısı üzerinde etkisi nasıldır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Müzik derslerinde çalgı kullanımı dersin etkililiği ve amacına ulaşması için önemli bir araçtır. Gitar da bu amaca hizmet ederek öğretmenler tarafından sıkça derslerde kullanılmaktadır. Gitarın müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanımı ulusal alan yazınında birçok çalışmaya konu olmasına karşın solo (çoksesli) bir çalgı olarak kullanılmasına yönelik bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırma, okul şarkılarının gitar uyarlamalarının yapılarak müzik derslerinde gitarın solo bir çalgı olarak kullanımına dikkat çekmektedir.

Bu çalışmanın;

- Okul şarkılarının gitar üzerinde icra alanının genişletilmesi,
- Şarkı öğretimi ve etkinliklerinde gitarın daha işlevsel kullanılması ve
- Uyarlamaların eğitim müziğine katkı sağlayıcı boyutu olması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.3. Araştırma Sınırlılıkları

Bu araştırma:

- 6. sınıf müzik dersi şarkı ğretimi kazanımlarıyla,
- Çalışmada kullanılan ‘Neşeli Günler’, ‘Yurdumda’, ‘Sevgi iekleri’ ve ‘Okula Başladık’ şarkılarının gitar uyarlamalarıyla sınırlıdır.

1.4. Sayılıtlar

Araştırmaya katılan ğretmen ve öğrencilerin nitel veri toplama araçlarına gerçek ve samimi cevaplar verdikleri araştırmanın başlıca sayılıtıdır.

1.5. Tanımlar

Uyarılama: Bestesi daha önceden yapılmış olan bir melodinin, stilini korumak şartı ile çeşitli enstrümanların yapısına göre yeniden düzenlenmesi ve bu sırada eserin akışı ve armonizasyonunun yeniden yapılması demektir (Kuyumcu, 2017).

Okul şarkısı: Müzik ders kitaplarında yer alan ve müzik etkinliklerinde kullanılan şarkılara denir.

II. BÖLÜM

2. Kuramsal Çerçeve ve İlgili Literatür

Bu bölümde ilk olarak dünyada ve ülkemizde gitarın tarihçesine ilişkin genel bilgiler açıklanmakta ardından müzik eğitimi ve okul şarkılarına ilişkin bilgilerin açıklandığı başlıkta güncel ortaokul şarkılarının özellikleri bakımından tabloları oluşturulmakta ve bu tablolardan oluşturulan grafikler yorumlanarak okul şarkılarının gitar uyarlamaları yapılırken izlenen yol belirlenmektedir.

2.1. Klasik Gitar Tarihine Genel bir Bakış

Günümüzdeki bilindik şekline gelene kadar çeşitli şekil, form ve isim değişikliklerinden geçen gitarın tarihi oldukça eskiye dayanmaktadır. Gitarın evrim sürecine ilişkin bilgiler tarihsel sırayla şu şekildedir:

- Yapılan arkeoloji kazılardan yola çıkılarak günümüzden 3300 yıl öncesine dayanan gitar tipi enstrümanlar arasında kabul edilen ilk örnek Hitit Gitarıdır. “Hitit gitarı, gitar tipi enstrümanlar arasında en eski olarak bilinendir. Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesinde sergilenen “Gitar Çalan İnsan” oymalı kaya yaklaşık 2300 yıl “M.Ö. 1400” öncesine ait olduğu bilinmektedir. Bu tarihi esere dikkat edildiğinde gitarın sapında perdeler olduğu fark edilir. Gitarın şekli bugünkü “Klasik Gitar” formuna oldukça yakındır” (Kanneci, 1998).
- Tarihte telli çalgılardan birçok gitara benzeyen enstrüman vardır. Bunlardan Lut, Lavta ve Vihuela ise gitarın atası olarak kabul edilmektedir. Lavta, 14.yy da Avrupa da yaygın olarak kullanılmış, Rönesansla birlikte popülerliği artmış ve

Barok dönemde de doruğa ulaşmıştır. Vihuela, 14.yy da gelişmeye başlamıştır ve 16.yy a gelindiğinde dönemin birçok bestecisi vihuela için eserler yazmıştır. Vihuela yerini Rönesans gitarına, Rönesans gitarı da Barok Gitarına bırakacaktır. Barok dönemde gitarın atalarından en önemlisi olan lavta ve lut, oda müziği topluluklarında çoksesli müziğin içerisine girmeyi başarmıştır. Barok dönemin en önemli bestecilerinden Johann Sebastian Bach (1685-1750) lavta ve lut için solo eserler yazmıştır. Lavta ve lut, orkestralarda hem eşlik çalgısı, hem de solo çalgı olarak kullanılmıştır. Bu çalgılar kilise müziğinin içine girdiğinden gelişimi daha çok hızlanmış ve dönem bestecilerini bu çalgı için eserler yazmaya teşvik etmiştir(Özkan, 2014).

- 17. yüzyılda gitarın sosyete içerisinde yer alması gitarın gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. “ 17. yüzyılda gitar, kralların saraylarına, zengin ailelerin salonlarına girmiş; sosyetenin geniş kitlelerine hitap etmeye başlamıştır. Dolayısıyla, bu enstrüman için beste yapanların, gitar yapımcılarının ve gitaristlerin sayısı da oldukça artmıştır ” (Elmas, 2003).
- 18. yüzyıl ortalarında “Romantik gitar” şekillenmiştir. Bu gitar önce beş tek telli, daha sonra altı tek telliydi. Beş telli olan türü aşağıdan yukarıya doğru la, re sol, si, mi’ye akortluydu. Altı telli tipinde, beş telli gitardaki la telinin altındaki mi’de eklenmiştir. Bu akort sistemi günümüze kadar korunmuştur ve halen dünyada kullanılan gitar akort sistemidir (Kanneci, 2005). 18. yüzyılda gitar tarihi için bir diğer önemli gelişme de şüphesiz İspanya’da yetişen virtüöz ve besteci Fernando Sor’dur. Fernando Sor klasik gitarın Bethoven’ ı olarak tanınmaktadır. Elmas; “Beethoven’in, çağdaşları arasındaki durumu neyse, Sor’un da gitar bestecileri arasındaki durumu aynıdır. Gitar için bestelemiş olduğu eserler bugün hala canlılığını korumakta, belki de bestelendiği dönemden daha çok çalınmakta, gitar literatürünün en önemli parçalarını teşkil etmektedir” ifadesini kullanır (Elmas, 2003, 32). Yine bu dönemde gitar müziğine katkı sağlamış besteciler; Carulli (1770-1841) Carcassi (1792-1853) ve Guilliani (1781-1829) ile Aguado (1784-1849)’ dur. Ayrıca bu dönemde gitar için metotlar yazılmaya başlanmıştır.

- 19. yüzyıla gelindiğinde ise İspanyol çalgı yapımcısı Antonio Torres (1871-2892) gitara son şeklini vererek standartlaştırmıştır. “Bugün kullanılan modern gitarı ilk yapan kişi Almeria Bölgesinden Antonio Torres Jurado’dur. Torres bu tipteki ilk gitarını 1883 yılında yapmış ve modern gitarın gelişmesinde en önemli adımı atmıştır. Geliştirdiği 650 mm. tel uzunluğu o kadar önemli bir karar idi ki; daha sonra bu tel boyu standart uzunluk olarak kullanıldı” (Kanneci, 2003,4). “İspanyol gitar yapımcısı Antonio Torres’in 1863’te gitara getirdiği yeni ölçüler standart olarak kabul edilmiş ve Torres tipi gitar günümüze kadar ulaşmıştır. Gitar müziği için de altın bir çağ olan bu çağda, gitar için sonatlar, varyasyonlar, konçertolar ve başka formlarda eserler bestelenmiştir” (Huber, 1994,32 Akt. Uluocak). Francisco Tarrega’nın gitarın gelişimine sağladığı katkılar bu dönemdeki bir diğer önemli gelişmedir. Tarrega gitar çalma tekniğine birçok yenilik getirmiş, bestelediği eserler ve transkriptler ile gitarın gelişiminde büyük rol oynamıştır. Rende’ ye göre (2006), Torres’in klasik gitara getirdiği yeniliklere paralel olarak, 19. yüzyılda Francisco Tarrega (1852-1909) modern gitar çalma tekniğini Torres’in gitar modeli üzerinde geliştirerek, İspanyol Okulunun kurucuları Fernando Sor (1778.1839) ve Dionisio Aguado’dan (1784.1849) aldığı geleneği zirveye ulaştırmıştır. Ayrıca, Tarrega gitara sağ el teknikleri açısından birçok yenilik getirmiş gitarın tutuş şekline(sol ayak üzeri) de öncülük etmiştir.

Gitar, standartlaşan enstrüman yapısıyla birlikte giderek daha geniş kitlelere ulaşmaya başlamıştır. Bu hususta İspanyol Gitar virtüözü ve bestecisi Andres Segovia (1893-1987) gitar müziğinin yaygınlaşması ve tanınması için büyük çaba sarf etmiş, bestecileri gitar için eser yazdırmaya teşvik etmiştir. Erim’e göre (2005), Andreas Segovia, uyarladığı parçalara da yer verdiği konserleriyle dünyanın sayılı konser salonlarını dolaşmış ve gitarın tanınıp, önemli bir çalgı olarak kabul edilmesi için büyük çaba harcamıştır. Bu çabaları sonuç vermiş ve gitar hak ettiği yere doğru büyük bir atılım yapmıştır.

Gitar gelişim süreçleri içerisinde giderek popülerliğini artırmış, müzisyenlerin ilgisini çekmiş ve çekmeye devam etmektedir. Müziğin birçok türünde (pop, caz, klasik vb.) çeşitli formlarda (elektrik, bas, akustik vb.) etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Farklı türlerde ve farklı kültürlerde herkes tarafından bilenen bir enstrüman haline gelmiş ve bir dünya sazı olmuştur.

2.2. Türkiye Klasik Gitar Tarihine Genel Bir Bakış

Cumhuriyet ile birlikte çok sesli çağdaş müziğin yaygınlaşması için önemli adımlar atılmış keman, piyano gibi batı müziği çalgıları gelişmeye başlamıştır. Bu dönemde birçok besteci yetişmiş, senfoni ve orkestralara usta çalgıcılar yetiştirmek amacıyla müzisyenler yurt dışına eğitim alınması için gönderilmiştir. Yaylı çalgılar, piyano ve orkestra için besteler üretilmesine karşın klasik gitar başlangıçta kendine yer edinememişti. Özkan'a göre (2014), açılan konservatuarlarda gitara ilişkin bölümlerin olmaması da gitarın uzun bir dönem Türkiye müzikal alt yapısında kendine yer bulmasını geciktirmiştir. Bunun nedenlerinden biri, genel olarak gitarın uluslararası sanat müziğinin baş çalgılarından olmamasından dolayı Türkiye'de çok geç tanınmış olması, bir diğeri de Avrupa ülkelerinde olduğu gibi klasik gitar müziğinin uluslararası sanat müziği türleri içerisinde orkestral bir çalgı olarak görülmemiş olmasıdır.

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere gitar çok az bilinen bir enstrümandı. Türkiye'de gitar önceleri sadece eğlence müziğinde kullanılan bir çalgı olmuş, daha sonra az sayıda da olsa konser vermeye gelen yabancı gitaristler, radyo yayınları, çeşitli vesilelerle yurtdışına gidip gelen müziğe yatkın kişilerin getirdiği plak ve notalar klasik gitarın ülkemizde yaygınlaşmasına neden olmuştur. Uzun yıllar sadece özel dersler şeklinde devam eden gitar eğitimi, daha sonra yavaş yavaş okullara girmeye başlamıştır (Elmas, 2003, 54).

Ülkemizde klasik gitar ile ilgili, bilinen en eski gitar öğretmeni, aynı zamanda çok iyi bir gitarist olan Andrea Paleologos (1911-1997) 'dur. 1964 senesinde Türkiye'den ayrılarak Yunanistan'a yerleşmiştir. Bu tarihe kadar birçok öğrenci

yetiştiren Paleologos'un öğrencileri arasında İtalya doğumlu olup, İstanbul'da yaşamış ve gitar repertuarına çok değerli beste ve düzenlemeler kazandırmış olan Mario Parodi; gitarı Ankara'ya gtrenlerden Can Aybars; ilk Türkçe gitar metodunu yazan Ziya Aydıntan; o dönemin ülkemizde en güzel gitar alan kişilerinden biri olan Sava Palasis; daha sonra Türkiye gitar hayatına çok değerli gitaristler kazandıran Savaş ekirge; İstanbul'da dersler veren ve gitar için modern eserler besteleyen Misak Toros gibi ülkemiz gitar yaşamının gelişiminde çok önemli görevler almış gitaristler vardır. (Kanneci, 2001, 18). Paleologos'un yetiştirdiği gitarist ve eğitimci Ziya Aydıntan lkemizde gitarın gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Ankara'da Gitar Sevenler Derneği'ni kurar ve burada yetiştirdiği öğrencilerle birçok konser verir. Ayrıca Türkiye'nin ilk gitar metodunu yazmıştır.

70'li yıllarda ise Venezüellalı gitar virtüözü Alirio Diaz, Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde konserler vermek için sıklıkla Türkiye'ye gelmiştir. Cemal Reşit Rey'in kendisine ithafen yazdığı Gitar Konertosunun ilk seslendirilişini yapmıştır (Kanneci, 2001, 22). Diaz'ın konserlerine halk büyük ilgi göstermiştir. Sevda Cenap And Vakfında ğrencisi Ahmet Kanneci'yle birlikte düzenli olarak konserler vermiş, ülkemiz gitar çalışmalarına önemli katkılarda bulunmuştur.

Uzun süre sadece özel dersler şeklinde devam eden gitar eğitimi daha sonra yavaş yavaş okullara da girmeye başlamış, önce konservatuvarlarda, daha sonra da eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde gitar dersleri verilmeye başlanmıştır (Tarman, 1996). Konuya ilişkin çeşitli kaynaklardan derlenen bilgiler sırasıyla şu şekildedir:

- Müzik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında klasik gitar eğitimine ilk olarak Erol Küyel tarafından 1973-1974 ğretim yılında "Okul alęi Kümeleri Dersi" adı altında Gazi Eğitim Enstitüsünde başlanmıştır (Tarman, 1996, 49).

- Türkiye’de konservatuvarlarda gitar ana sanat dalı, ilk olarak 1977-1978 yılları arasında Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda açılmıştır (Elmas, 2003, 55).
- 1983-84 yılında, Prof. Dr. Yıldız Elmas, klasik gitarın, çok sesli oluşu, kolay taşınabilirliği ve teminin kolay olması sebebiyle, okullarda eğitim alanında yararlı olacağı inancı ile Eğitim Fakülteleri içerisinde ilk defa Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde klasik gitarın ana dal ve yardımcı dal dersi olarak programa alınmasını sağlamıştır (Köz, 2007, 18).
- 1985 yılında gitarist-besteci Bekir Küçükay Ankara’da Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Müzik Bölümü’nde, ilk kez ana çalgı olarak gitar sınıfını kurmuştur (Kanneci, 2001, 25).

Takip eden yıllarda çeşitli konservatuvarlarda gitar ana sanat dalları açılmaya devam etmiştir. 2019 yılı itibariyle ise müzik eğitimi bölümlerinin tamamında ana çalgı dersi ve bir dönem de okul çalgıları dersi kapsamında yer almaktadır. Ülkemizde gitar, yavaş yavaş yaygınlaşmaya başlamış kuşak kuşak devam eden öğretiler aktarılmış, müziğin birçok türünde etkin olarak kullanılmış ve popüler bir çalgı haline gelmiştir. Ergonomik, ucuz, rahat ulaşılabilen ve etkili bir eşlik çalgı olması gibi nedenlerden kaynaklı olarak ülkemiz müzik eğitiminde de işlevsel olarak kendini göstermiştir. Ayrıca Yeprem’in (2007), “Türkiye’de yapılan gitar müziği çalışmaları” adlı araştırmasına bakılarak ülkemizde gitar alanında neler yapıldığı incelenebilir.

2.3. Müzik Eğitimi ve Okul Şarkıları

Müzik her zaman yaşamın içinde yer almış eğitimciler, filozoflar, bilim adamları, siyasiler, halk ve birey olarak insan tarafından tartışılmalı ve üzerine düşünülmüştür. Platon ve Aristo gibi filozoflar; müziğin ruhun özüne hitap ettiğini ve ahlaki değerler aşıladığını savunurlar. İnsanın sosyal, kişisel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunan, sosyal hayatın da bir parçası olan müzik insanın yaşam sürecinde vazgeçilmez bir unsurdur. Anne karnından itibaren duyarlı olduğumuz müziği her zaman aramakta ve istemekteyiz. Kimi zaman duygularımızın bir parçası kimi zaman ruhumuza tesiri olarak kimi zaman sosyalleşme aracı olarak kimi zaman bir eğlence unsuru kimi zaman da bir eğitim unsuru olarak müzik bizimledir.

İnsanlar zaman içerisinde müziği geliştirmişler öneminin farkına varmışlardır. Bir eğitim unsuru olarak da incelenmeye başlanmış olan müzik, eğitimin içerisinde her zaman yer almıştır. İlk çağlardan beri müziğin insan üzerinde etkileri tartışmalarının yanında müzik eğitiminin gerekliliği üzerine düşünceler de üretilmiştir. Sözelimi Platon, Devlet kitabında müzik eğitimiyle ilgili düşüncelerini; “Müzik eğitimi eğitimlerin en iyisidir, insani yuceltir, özünü güzelleştirir; gençlerin güzelliği sevmesi, ona alışması ve sonraki hayatında güzeli, doğruyu, estetiği aramasını sağlaması nedeniyle gençlere eğitimi verilmelidir” sözleriyle açıklar (çev. S.Eyüboğlu, 2016).

Eğitim bilindik tanımıyla bireyde istendik ve olumlu davranış değişikliği edindirme sürecidir (Ertürk, 1975). Müzik eğitimi ise bireyde istendik ve kasıtlı müziksel davranış değişikliği edindirme süreci olarak tanımlanabilse de Uçan (2005), müzik eğitimi şu şekilde tanımlamıştır; “Temelde bir müziksel davranış kazandırma veya bu müziksel değişikliği oluşturma sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak, belirli amaçlar doğrultusunda planlı ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile özellikle müziksel çerçevesi arasında iletişim ve etkileşiminin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve verimli olması beklenir” (Uçan, 2005, 14).

Müziğin birçok işlevi bulunmaktadır. Uçan (2005, 21), bunları şu şekilde sıralamıştır;

- 1) Bireysel(fizyo/biyo psik) iş görüleri
- 2) Toplumsal iş görüleri
- 3) Kültürel iş görüleri
- 4) Ekonomik iş görüleri
- 5) Eğitimsel iş görüleri

Bu iş görüleri hepsi birbirini etkilemekte ve bir bütünü oluşturan zincirlerdir. Her biri ayrı bir göreve ve öneme sahiptir. Ancak bu iş görülerin işlevini en iyi şekilde gerçekleştirebilmesi için temel nokta eğitimidir. Zincirlerin sıkı sıkıya bağlı olması için ilk olarak eğitimin sağlıklı ve nitelikli olması gerekmektedir.

Müzik eğitimi dünyada olduğu gibi ülkemizde de gelişmekte ve geliştirilmeye devam etmektedir. Ülkemizde bireyler; okullarda verilen müzik dersleri, özel olarak alınan kurslar ve mesleki anlamda alınan dersler gibi çeşitli şekillerde müzik eğitimi almaktadır. Müzik eğitimini sınıflama düşüncesi ilk kez müzik eğitimcisi Prof. Dr. Ali Uçan tarafından ortaya atılmış ve ülkemizdeki müzik eğitimcilerince kabul görmüştür (Tarman, 2016). Müzik eğitimi, amacı doğrultusunda üç ana türe ayrılır. Bunlar genel müzik eğitimi, özgen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi şeklinde adlandırılmıştır:

- a) Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal, ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir “insanca yaşam” için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005, 31). Genel müzik eğitimi müziğe ilgi duyan – duymayan ayırt etmeksizin tüm insanları kapsayan bir genel eğitim türüdür.

- b) Özenen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005, 31). Özel ve toplu çalgı kursları, özenen müzik eğitimine örnek olarak verilebilir.
- c) Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005, 32). Müzik eğitimi bölümleri, konservatuvarlar ve güzel sanatlar fakülteleri mesleki müzik eğitimi veren kurumlara örnek olarak gösterilebilir.

Okullarımızda verilen müzik eğitimi genel müzik eğitimi her bireye asgari düzeyde müzik kültürü edinmeyi amaçlar. Genel müzik eğitimi kapsamında verilen müzik dersi öğretim programı yapısındaki öğrenme alanlarının, belirlenen kazanımlarının hedefe ulaşması için müzik ders kitaplarında şarkılar aracılığıyla söyleme, dinleme ve çalma etkinlikleri bolca yer almaktadır. Bu hususta şarkı öğretiminin müzik dersindeki yeri ve önemi devreye girmektedir.

Şarkı öğretimi genel müzik öğretimini ve eğitiminin başlıca boyutlarından birini oluşturmaktadır. İlköğretimde müzik eğitimi verebilmenin en iyi yolu şarkı öğretmekten geçmektedir. Bir ilköğretim öğretmeni şarkı öğretimi yoluyla programda yer alan hedeflere kolayca ulaşabilir (Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 1999, 10). Şarkı öğretiminde iki yöntem kullanılmaktadır. Bunlar:

- a) Kulaktan Öğretim: Bir müzik eserinin şarkısının notalara başvurmaksızın, sözleri ve ezgisiyle öğretilmesidir. Yani bir çocuk şarkısını notalarını öğretmeden şarkı söylemeyi öğretmektir. Bu teknik bilgiyi değil müziği esas alan bir yaklaşımı içermektedir. Bu tekniğin kullanımında, cümlelerin anlamsız

yerinde bölmemeye, ezgisel bütünlüğü bozmadan küçük kesitlere ayırarak tekrar ettirmeye dikkat edilmelidir (Türkmen, 2017, 112).

- b) Nota ile Öğretim: Şarkının notaları yazılı halde verilebilir, bazı notalar boş bırakılarak doldurmaları istenebilir ya da birlikte yazılabilir. Şarkının notaları kitap veya kâğıtla yazılı hazır halde verildiğinde ölçü sayısı, ritim unsurları, zorluk taşıyan ölçüler ve sesler üzerinde durulur. Solfej olarak okunur ardından sözlerle ilgili çalışmalara geçilir (Türkmen, 2017, 112).

İlkokul, ortaokul ve lise düzeyinde müzik dersleri bakanlığın hazırladığı müzik ders kitaplarıyla işlenmektedir. Müzik ders kitaplarının en önemli malzemesi şarkılardır. Müzik ders kitaplarında yer alan kullanılan bu şarkılara “okul şarkıları” denmektedir.

Karagöz (2013), okul şarkısını şu şekilde tanımlamıştır: “Eğitsel amaç için bestelenmiş, okullarda öğretimi yapılan, sözlü, sözsüz, eşlikli ya da eşliksiz, tek sesli veya çok sesli, çocuk şarkısı özelliğini taşıyan şarkılar "Okul Şarkısı" olarak tanımlanabilir”.

Okul şarkıları özellikleri bakımından çeşitli türlere ayrılmıştır. Sun (1969), ülkemizde eğitim müziği alanında kullanılan okul şarkılarının başlıca dört grupta toplamıştır. Bunlar:

- a. Aktarma Şarkılar
- b. Öykünme Şarkılar
- c. Anonim Şarkılar (Tekerleme-Saymaca-Ninni-Halk Türküleri)
- d. Türk Okul Şarkıları

a) Aktarma Şarkılar: Sözleri Türkçe, ezgisi yabancı olan şarkılara aktarma şarkılar denir. Bu şarkılar yabancı bir ezgi alınıp bu ezgi üzerine Türkçe sözler yazılarak oluşturulur. Ortaya çıkan şarkının okullarda kullanımı ile yabancı bir şarkı, Türk okul müziğine girmiş olur. Aktarma şarkıların ezgileri, genel olarak bazı Avrupa toplumlarının halk müziği ve okul müziklerinden seçilmektedir (Sağır, 2002, 8).

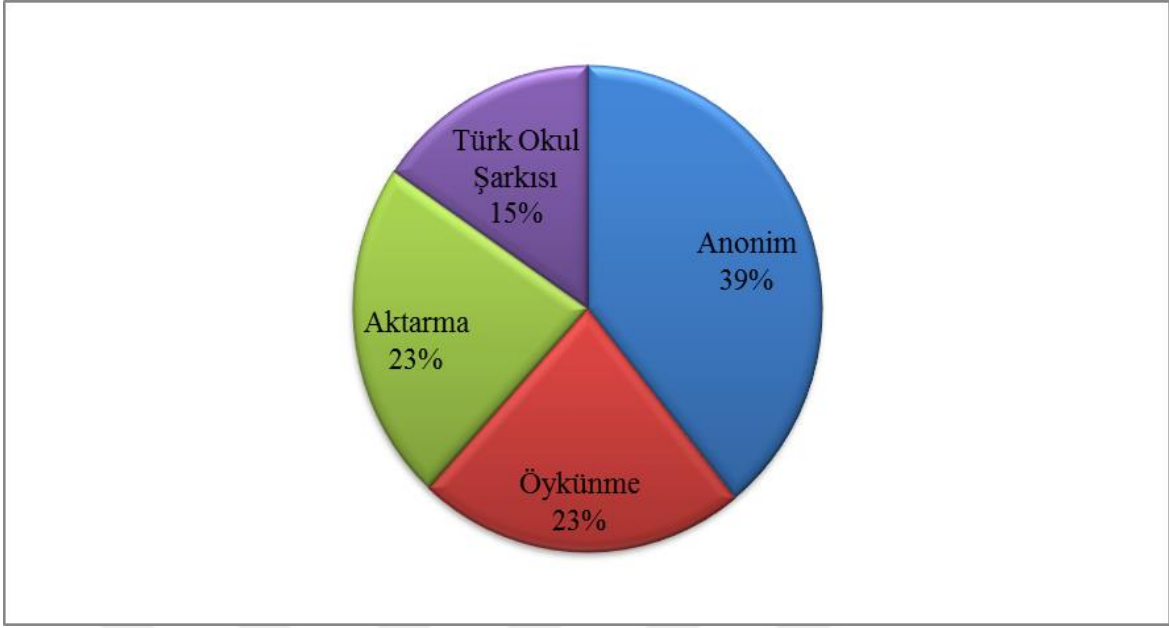
b) Öykünme şarkılar; Batı müziğinin majör-minör dizileri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenilerine özenilerek Türk bestecileri tarafından yapılmış, fakat yapısıyla ve özüyle Türk halkına yabancı olan şarkılardır (Sun, 1969).

c) Anonim (tekerleme-saymaca-ninni-halk türküleri) şarkılar; “Halk Türküleri” deyimiyile halkımızın yüzyıllar boyunca yarattığı, beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı, dizileri-ölçüleri-yapısı-özsözü- duyarlığı ve her şeyi ile kendisinin olan türkülerdir. Bunlar, bölgelere göre horon, zeybek, halay, bar, karşılama, çoğu yerde de çoğu kez “türkü” diye anılır (Sağır, 2002, 9).

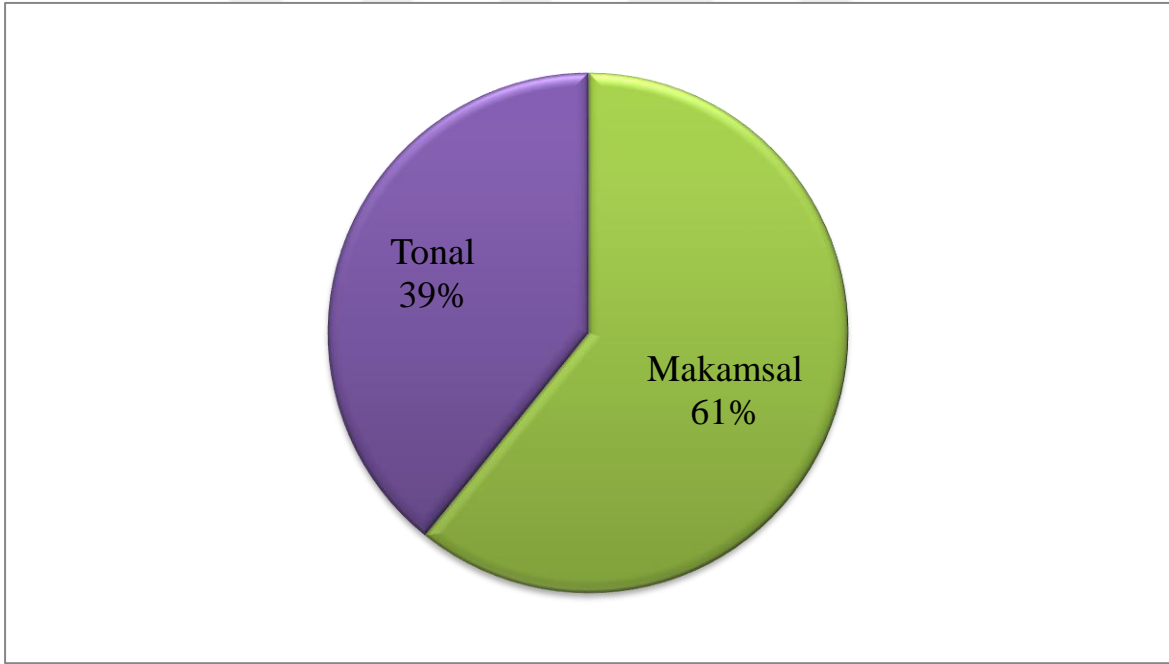
d) Türk okul şarkıları; Türk bestecilerin yarattığı, kaynağını halk müziğinden alan okul şarkılarıdır. Bunlar, Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğinden alan, fakat özentisi ve öykünme olmayan, halka yabancı düşmeyen, özgün yaratmalardır (Kutluk, 1996, 13).

Yukarıda bahsedilen türlerde müzik ders kitaplarında birçok örnek bulunmaktadır. Araştırmada ortaokul ders kitaplarında yer alan okul şarkıları tür, ton ve ses aralığı bakımından görselleştirilmiştir. Tablolarda yer alan makamsal okul şarkıları tampere sistem baz alınarak oluşturulmuştur. Bu verilerden hareketle araştırmada kullanılan gitar uyarlamaları yapılmıştır (şarkıların tam listesi için bkz. Ek 9).

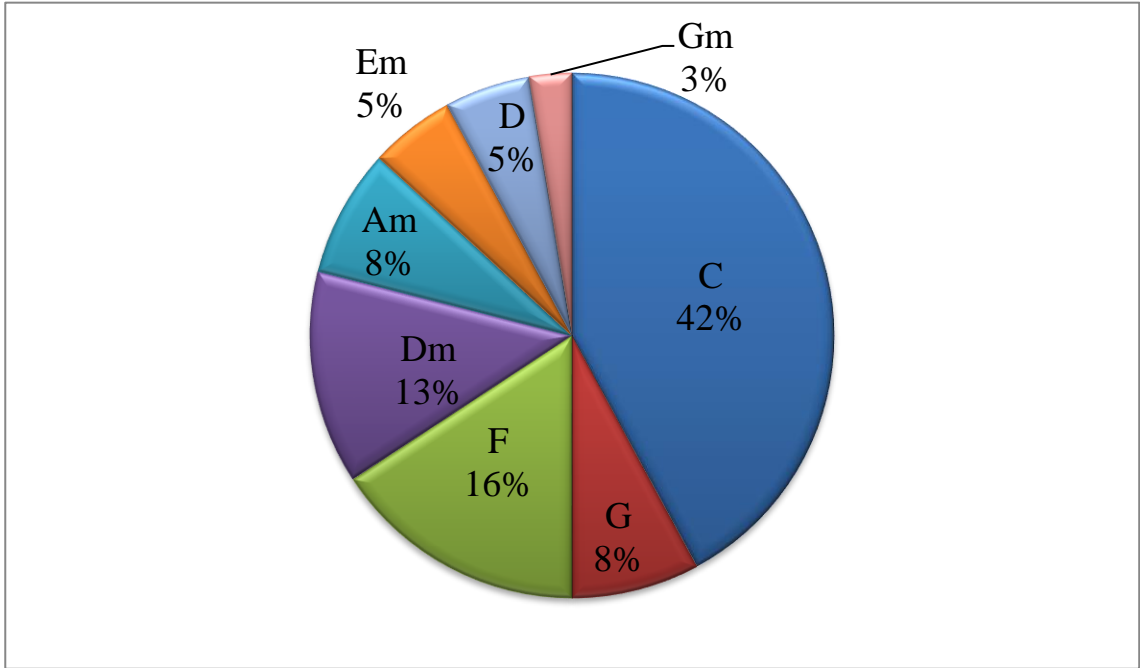

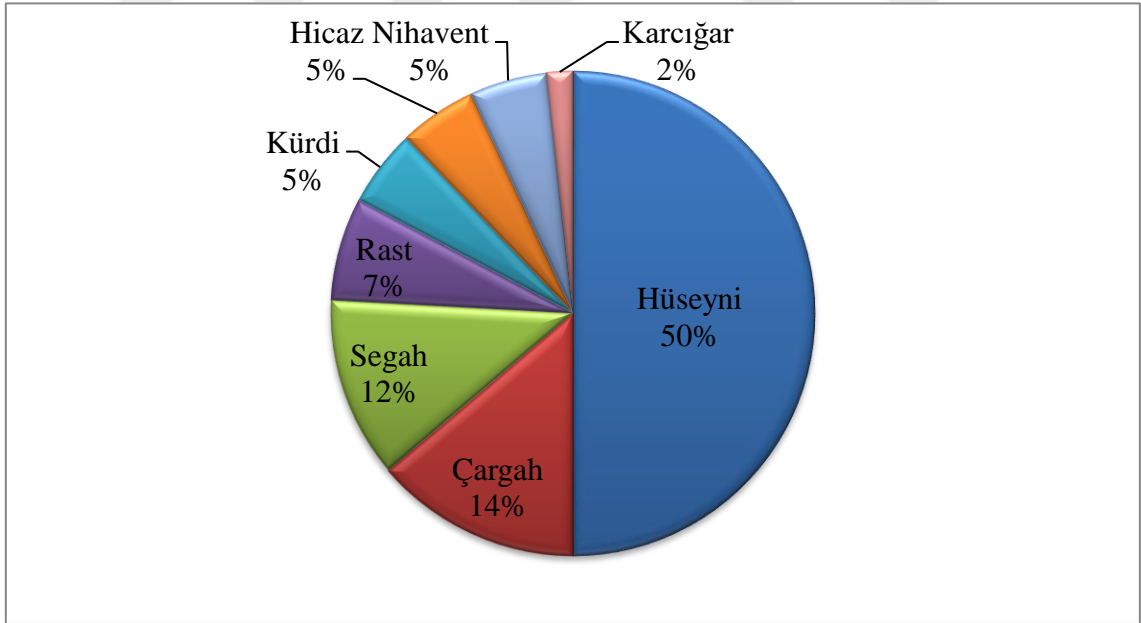
Grafik 2.1. Türlere göre okul şarkılarının dağılımı

Grafik 2.2 Ton ve makamlara göre şarkıların dağılımı

Grafik2.3. Tonal şarkıların dağılımı

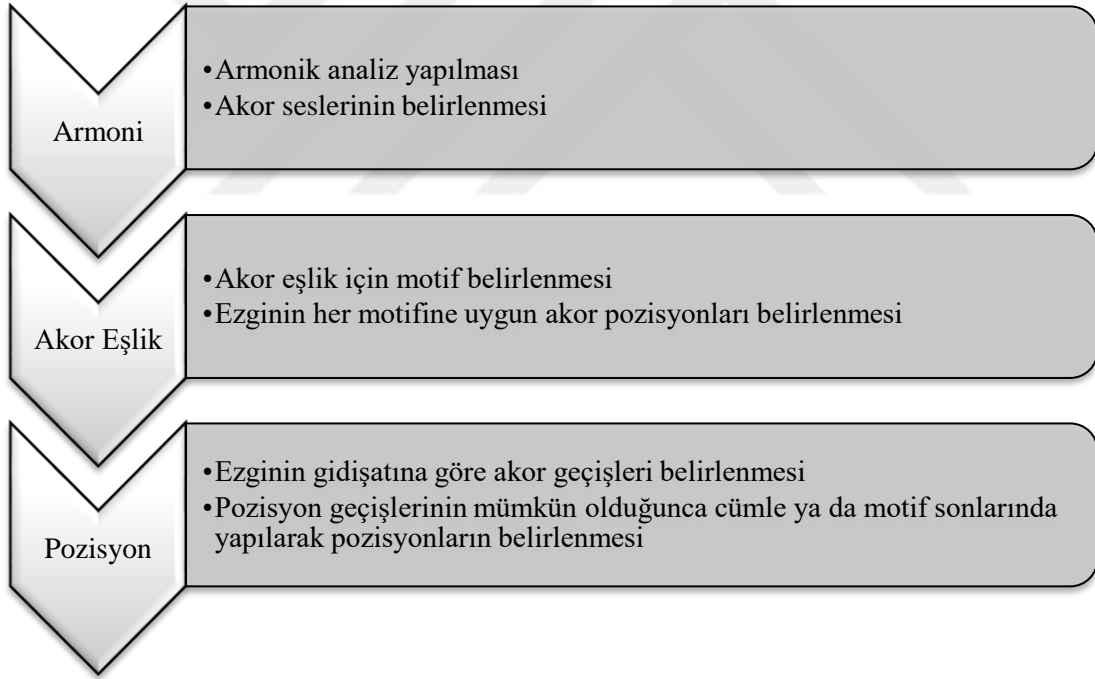

Grafik 2.4 Makamsal şarkıların dağılımı

Şarkıların;

- Ses aralığı bir oktavyı geçmemektedir. Gitarın üç buçuk oktavluk bir enstrüman olduğu göze önüne alınırsa ezgilerin akor eşlikle duyurulması uygulanabilir.
- Makamsal şarkıların çoğunluğu gitarda rahat uygulanabilecek karar seslerine sahiptir.
- Tonal şarkıların çoğunluğu C – G – F tonları olup gitarda rahat uygulanabilecek tonlardır.

Okul şarkılarının detaylı incelenmesi yapıldıktan sonra gitar uyarlamaları yapılırken izlenen yol şu şekilde belirlenmiştir:

Şekil 2.1 Uyarlamalar yapılırken izlenen yol

2.4. İlgili Araştırmalar

Özçakır (1990), “Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik Çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir” başlıklı yüksek lisans tezinde klasik gitarın, okul müzik eğitiminde daha başarılı bir biçimde ve eşlik çalgısı olarak kullanılabilmesi için hazırladığı araştırma sorularını, tarihsel, betimsel ve deneysel yöntemler kullanarak incelemiştir. Elde ettiği bulgular sonucunda gitarın ses genişliğinin ve gürlüğüünün, tekniklerinin eşlik için uygun olduğu sonucuna varmıştır.

Akbulut (2001), “Gitar Eşlikli Okul Şarkılarının Müzik Eğitimindeki Önemi” konulu yüksek lisans tezinde gitarı piyanonun bulunmadığı alternatif çok sesli çalgı olarak müzik dersleri kapsamında değerlendirerek, gitar eşlikli okul şarkıları aracılığıyla, ülkemiz okullarının müzik eğitiminde karşılaşılan problemlerin giderilmesinde ve çok seslilik duygusunun geliştirilmesindeki katkıları ele almıştır. Elde edilen bulgular sonucunda gitarın, çok sesli müziğin tanıtılmasına, seslerin ve sesler arası ilişkilerin öğretilmesine, ritim duygusunun gelişmesine katkıda bulunduğu ve böylece öğrencilerin gerçek anlamda müzikle tanışarak, kalıcı-genel bir müzik kültürü kazanmalarına yardımcı olduğu görülmüştür. Ayrıca gitarın, müzik öğretmenlerinin okul şarkılarını söyletirken ve öğretirken karşılaştıkları problemlerin giderilmesine yardımcı olduğu da görülmüştür.

Kaptan (2001), “Klasik Gitarın Türk Halk Müziği Kaynaklı Okul Şarkılarında Kullanımı” konulu yüksek lisans tezinde, klasik gitarın Türk halk müziği kaynaklı okul şarkılarında kullanımını gerçekleştirerek klasik gitarın, eğitim müziğinde kullanımına katkıda bulunmak ve bu doğrultuda eğitsel amaçlı bir klasik gitar dağarcığı oluşturmayı amaçlamıştır. Elde edilen bulguların sonucunda; Türkiye’de Okul Müzik Eğitimine genel olarak bakıldığında klasik gitar eşlikli-Türk halk müziği kaynaklı- okul şarkılarının oluşumuna yönelik bir çalışmanın olmadığı (yapılmadığı) görülmüş ve devamında bu alandaki bir dağar ve dağarcığın eksikliği saptanmıştır. Ayrıca okul müzik eğitimi kapsamında Türk halk müziği kaynaklı okul şarkılarına yer verilmesi durumunda; okul şarkılarının klasik gitar eşlikli olması eğitim ve öğretimde eğitimci ve

öğrenci açısından eşlik etme ve çok sesli duyumda hiçbir zaman yetersiz olmadığı saptanmıştır.

Parıldar (2006), “Okul Şarkılarının Gitar Eşliklemelerinde Şematik Yöntem Kullanımı” isimli yüksek lisans tezinde, tablatur, ritim kalıbı ve fretboard (şematik yazım) kullanılarak yapılacak eşliklemelerin daha anlaşılır ve yararlı olabileceği düşüncesinden yola çıkarak, ilköğretim okullarının 1. ve 2. kademelerinde öğretilen okul şarkılarının gitar ile eşliklenmesinde, yeni bir yaklaşım olan şematik yöntem ile önceden beri kullanıla gelen klasik yöntem karşılaştırılmış ve şematik yöntemin uygulanabilirliğinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Deneysel olan bu araştırmada örneklem grubunu oluşturan toplam 5 okul şarkısı, hem klasik yöntemle hem de şematik yöntemle eşliklenmiş, klasik yöntemle yapılan eşliklemeler kontrol grubunu oluşturan 10 öğrenci üzerinde, şematik yöntemle yapılan eşliklemeler sınama grubunu oluşturan 10 öğrenci üzerinde denenmiştir. Araştırmada elde edilen bulguları ile şematik yöntemin klasik yöntemle göre daha kullanışlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Köz (2007), “İlköğretim İkinci Kademe’de Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler Ve Çözüm Önerileri” başlıklı yüksek lisans tezinde, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemler ve öğretim elemanlarının Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi Programı’na ve gitarın müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşlerini belirlemeye çalışılmıştır. Çalışmada, öğretim elemanları, fakültelerde uygulanmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin içeriğini, haftalık ders saati, çalgı tekniklerini, akor pozisyonlarını, Türk ve yabancı bestecilere ait seçkin örnek ve yazılı kaynak kullanarak ya da doğaçlama eşlik yapmaya yönelik uygulamaların durumu içerikleri bakımından yeterli bulmamışlardır. Öğretim elemanları, gitarı, ses genişliği, gürlüğü, çoksesliliğe elverişli yapısı, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler bakımından, okul şarkılarına eşlik etmede uygun bir çalgı olarak tanımlamış, öğretmenlik uygulamasına, müzik dersinin verimine ve öğrencilerin müzikal gelişimlerine olumlu katkı yapacağı görüşünde birleşmişlerdir.

Yungul (2008), “Okul Şarkılarının Gitar ile Eşliklenmesinde Örnek Bir Model” adlı yüksek lisans tezinde, okul şarkılarının gitar ile eşliklerinin yazılması aşamasında oluşan önemli maddelerin belirlenerek ortaya konulmasını amaçlamıştır. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada okul şarkılarının eşliklenmesinde kullanılacak yöntem, teknik ve modeller belirlenerek, olması gereken durum ortaya konmuş ve çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca şarkıların ezgisel ve armonik çözümlemesi, eşlik partisindeki akorların birbirlerine bağlanması, ezginin ritmik yapısına ve üslubuna uygun eşlik figürleri bulunması ve eşlik modellerinin oluşturulması ile çözüm önerileri geliştirmeye çalışmıştır.

Yılmaz (2010), “Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklendirmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, çocuk şarkılarının klasik gitar ile çeşitli şekillerde eşliklendirilmesi amaçlamıştır. Betimsel nitelikli çalışmasında müzik öğretmenlerince en çok kullanılan beş okul şarkısı belirlenmiş ve eşliklendirme yöntemleri incelenerek bu konuda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Teknik ve armonik incelemelerin de katkısıyla şarkılara örnek eşliklendirmeler yapılmıştır. Bu eşliklendirmeler yapılırken ilk olarak okul şarkılarının armonik analizleri yapılmış, armonik analizlere uygun akor sesleri belirlenip doğru bağlantılarla yazılarak bu akor yazılımları doğrultusunda çeşitli eşliklendirme modelleri oluşturulmuştur.

İlgili araştırmalardaki çalışmalar ulusal alan yazın içerisinde yer alan yedi adet yüksek lisans tezinden oluşmaktadır. Yapılan çalışmaların gitarın müzik eğitiminde eşlik çalgısı olarak kullanımını üzerine yoğunlaşmıştır. Okul şarkılarının gitar ile eşliklendirilmesine yönelik yöntem geliştirilmeye ve model oluşturulmaya çalışılmış gitarın eşlik çalgısı olarak kullanımına yönelik görüşler alınarak gitarın müzik derslerindeki etkililiği ve önemi ön plana çıkarılmıştır.

III. BÖLÜM

3. Yöntem

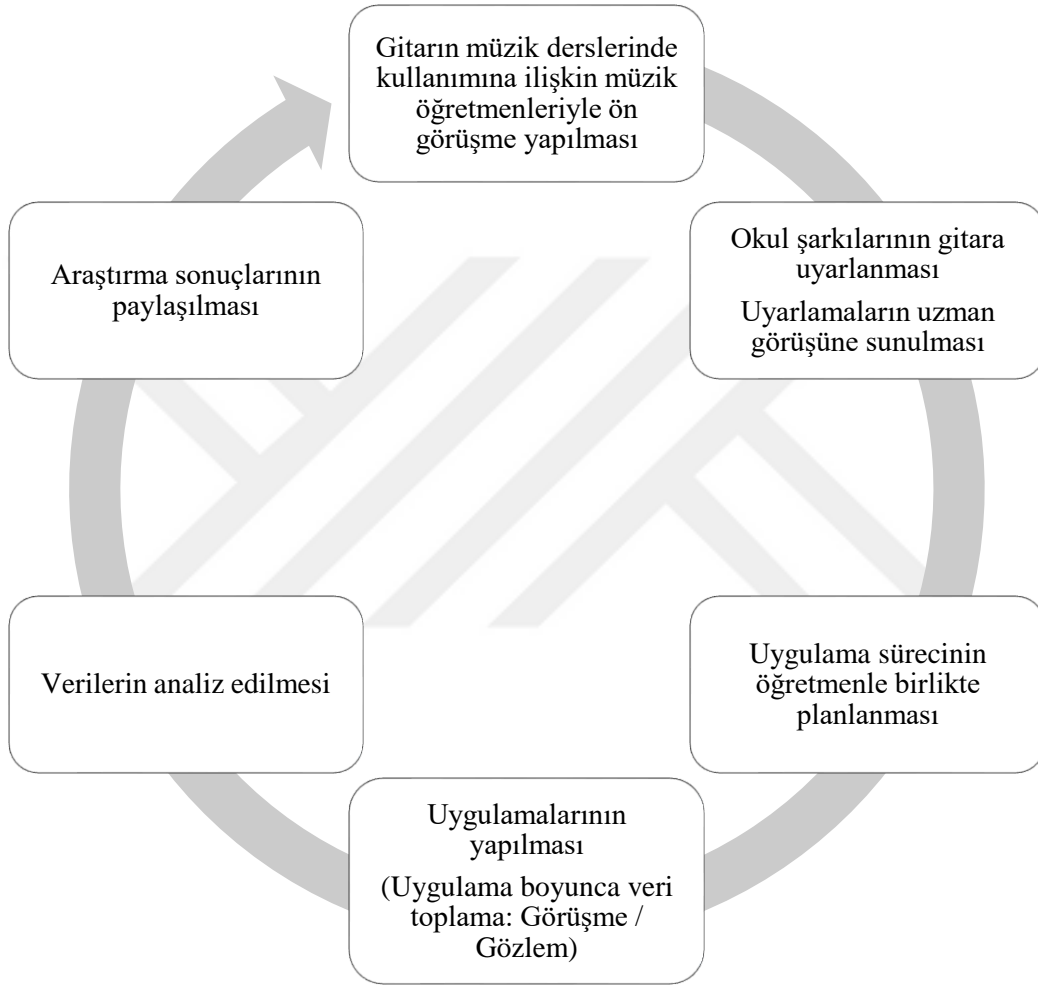
3.1. Desen

Araştırma, konunun niteliği ve amacı bakımından nitel araştırma yaklaşımlarından sosyal bir uygulama olan ve çoğunlukla eğitim araştırmalarında kullanılan eylem araştırması olarak desenlemiştir.

Mills (2003), eylem araştırmasını, “bir öğretme-öğrenme ortamında araştırmacı olarak öğretmenler, yöneticiler, okul danışmanları ya da diğer ilgililer tarafından öğrencilerinin nasıl daha iyi öğrenebilecekleri ve nasıl öğretim yapacakları konusunda bilgi edinmek amacıyla yaptıkları sistematik bir araştırma süreci” olarak tanımlamaktadır (akt. Kuzu, 2005, 30). Eylem araştırması, araştırma ile uygulamayı bir araya getiren bir araştırma türüdür. Nitel araştırmada vurgulanan araştırmacının katılımcı rolü ve aynı zamanda veri toplama aracı olması durumu bu araştırma türünde kendini gösterir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 78).

Eylem araştırması geliştirilmek/incelenmek istenen süreçle doğrudan ilgili kişiler için uygundur. Bu bağlamda herhangi bir uzmanlık alanında çalışan her birey mesleki açıdan karşılaştığı sorunları çözmek ya da yaptığı işin niteliğini artırmak için eylem araştırması yapabilir (Büyüköztürk, 2016). Eylem araştırmasının asıl amacı uygulamayı iyileştirmektir. Bu nedenle kuramsal bilgi üretmek eylem araştırmasının öncelikleri arasında gelmemektedir. Eylem araştırmaları uzman araştırmacıların yürütücülüğünde, uygulayıcıların ve probleme taraf olanların da katılımıyla gerçekleştirilir (Calhoun 2012 Akt. Aksoy, 2014).

Bu araştırmada problemin araştırmacı tarafından ortaya konarak probleme konu olan kişilerle görüşmeler yapılmış ve problem durumu belirlenmiştir. Daha sonra probleme konu olan tarafın da katılımıyla eylem süreci oluşturulmuştur:

şekil 3.2. Araştırma Süreci

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma, Kocaeli ilinin Kartepe ilçesinde bulunan Halise Türkan Ortaokulu'nda gerçekleşmiştir. Araştırmanın bu okulda yapılma sebebi ön görüşmeler sonrasında ilgi ve isteği doğrultusunda araştırmaya uygulayıcı öğretmen olarak katılmış müzik öğretmenin görev yaptığı okul olmasıdır.

Çalışma grubu 1 müzik öğretmeni ve 24 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken uygulayıcı öğretmenle yapılan görüşmeler sonucunda;

- Derslerde çoğunlukla org eşlik çalgısı kullanıldığı
- Gitarın da eşlik çalgısı olarak zaman zaman kullanıldığı
- Öğrencilerin flüt çalabildiği gibi ölçütlere uygunluğu bakımından 6/A sınıfı seçilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcı öğrencilerin özellikleri

Cinsiyet	Sınıf Mevcudu	Sınıf Seviyesi
Kız	14	6
Erkek	10	6
Toplam	24	

Araştırmanın yapıldığı okul, şehir merkezine yakın bir ilçe olmasına karşın şehir ve köy hayatının iç içe yaşandığı, farklı kültürlerden birçok insanın birlikte yaşadığı bir mahallededir. Depremden sonra bölge sanayii açısından gelişmiş olduğundan kırsaldan büyük bir göç almış ve bu bölgede kozmopolit bir yapı hakim olmuştur. Okulun öğrencileri de bu bölgede yaşayan ve göç sonucu buraya yerleşmiş ailelerin çocuklarından oluşmaktadır. Toplam derslik sayısı 11, öğrenci sayısı ise 262'dir. Müzik sınıfı bulunmamaktadır. Okulda şube sistemi bulunmakta ve müzik dersleri sınıf şubelerinde yapılmaktadır.

Uygulayıcı müzik öğretmeni 6 yıldır kadrolu müzik öğretmeni olmakla birlikte uygulamanın yapıldığı okulda ise 2 yıldır görev yapmaktadır. Derslerinde eşlik çalgısı olarak org ve gitar kullanmaktadır. Öğrenciler derslerde okul çalgısı olarak flüt ve melodika kullanmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma için 2017-2018 eğitim-öğretim yılında okullarımızda okutulan 6. sınıf müzik ders kitabında yer alan ‘Neşeli Günler’, ‘Yurdumda’, ‘Sevgi Çiçekleri’ ve ‘Okula Başladık’ şarkılarının gitar uyarlamaları yapılmıştır. Şarkıların seçimi yapılırken araştırmacı ve uygulayıcı öğretmen bir araya gelerek yıllık plan dahilindeki şarkıları incelemiş iki tane makamsal iki tane tonal şarkının seçilmesine karar verilmiştir. Uyarlamalar araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak yapılmıştır (Ek-2). Uyarlamalar, uygulama sürecinden iki hafta önce öğretmene gönderilmiştir.

Çalışma için yasal izinler alındıktan sonra öğrencilerin 18 yaş altı olmaları sebebiyle ailelerinden çalışmaya katılmaları için izin alınmıştır. (bkz. Ek 4- Gönüllü Katılımcı Bilgilendirme Formu). Öğrencilere uygulamaya başlarken gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Video kayıtları için öğrencilere ve öğretmene bilgilendirme yapılmış, velilerden, okul idaresinden ve ilgili diğer kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. Kayıt yapma işleminde öğrenci veya öğretmenin etkinliğe odaklanmada sorun yaşayabileceği düşünülerek şarkı öğretim aşamasından sonra, şarkı söyleme etkinlikleri kayıt altına alınmıştır.

Uygulama dört derslik şarkı öğretim süreci olarak planlanmıştır. Öğretmen kılavuz kitabında yer alan kazanımlar ve öğrenme alanları göz önünde bulundurularak ders planları hazırlanmıştır (Ek 3). Uygulama devam ederken araştırmacı ve öğretmen, uygulama sonu etkinliği olarak iki ders eklenmesine karar vermiştir. Uygulama sonu

etkinliğinde öğrenilen şarkılar gitar uyarlamaları eşliğinde tekrar söylenmiş, ardından öğrenciler de flütle eşlik etmiştir. Burada amaç öğrencilerin öğrendikleri şarkılardaki ezgileri ne kadar iyi takip edebildikleri ve flütle icra edebilme durumunu incelemektir. Uygulama süreci şu şekildedir:

Çizelge 3.2. Uygulama takvimi

Dersler	Okul Şarkısı	Tarih
1. Ders	Neşeli Günler	27.04.18
2. Ders	Sevgi Çiçekleri	05.05.18
3. Ders	Okula Başladık	08.05.18
4. Ders	Yurdumda	15.05.18

Çizelge 3.3. Uygulama sonu şarkı etkinlikleri

Dersler	Okul Şarkısı	Tarih
1. Ders	Neşeli Günler Sevgi Çiçekleri	15.05.18
2. Ders	Okula Başladık Yurdumda	15.05.18

3.4. Veri Toplama Teknikleri

Çalışmada üç tür veri toplanmıştır. Araştırmanın nerede ve nasıl yapılacağı, ne kadar süreceği belirlendikten sonra araştırmanın amacına uygun olan aşağıdaki veri toplama teknikleri kullanılmıştır:

- Görüşme
- Araştırmacı notları
- Gözlem

3.4.1. Görüşme

3.4.1.1. Ana çalgısı gitar olan müzik öğretmenleriyle yapılan görüşmeler

Bu görüşmeler, çalışmanın başlangıç aşamasında yapılmıştır. Elde edilen veriler, alan yazınından da yararlanılarak problemin tanımlanması sürecinde kullanılmıştır. Bu aşamada müzik derslerinde gitarın bir öğretmen çalgısı olarak kullanım durumunu belirlemek amacıyla yapılandırılmamış görüşme yapılmıştır.

Soru: Gitarınızı derslerinizde ne sıklıkta, dersin hangi bölümünde ve nasıl kullanıyorsunuz? (*Eşlik çalgısı mı? Yalnızca ezgiyi duyurma aracı olarak mı? vb.*)

Kartopu örnekleme yöntemi baz alınarak çeşitli illerden ana çalgısı gitar olan 10 müzik öğretmeniyle görüşülmüştür. Kartopu örneklemede öncelikle evrene ait birimlerden birisi ile temas kurulur. Temas kurulan birimin yardımıyla ikinci birime, ikinci birimin yardımıyla üçüncü birime gidilir. Bu şekilde, sanki bir kartopunun büyümesi gibi örneklem büyüklüğü genişler (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Bu görüşmeler araştırmacı tarafından not tutularak maddeler halinde yazıya geçirilmiştir.

3.4.1.2. Uygulayıcı müzik öğretmeniyle yapılan görüşmeler

Uygulamanın yapılacağı sınıfın müzik dersini yürüten uygulayıcı öğretmenle yapılacak bu görüşmelerde, gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğretmenin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisinin nasıl olduğuna ilişkin veri toplanmıştır.

Bu süreçte “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır (bkz. Ek 7). Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt

sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Türnüklü, 2000). Uygulayıcı öğretmen, araştırmacıyla iş birliği içinde çalışmış, görüşmeler uygulama sonunda ses kaydına alınarak yapılmıştır.

3.4.1.3. Uygulama yapılacak sınıftaki katılımcı öğrencilerle yapılan görüşmeler

Uygulamanın yapıldığı 6/A sınıf öğrencileriyle yapılan görüşmelerde, gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratmaya ve öğrencilerin derse ilgisini artırmaya etkisinin nasıl olduğuna ilişkin veri toplanmıştır.

Bu süreçte “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmıştır (bkz. Ek 8). Görüşmeler sürece yayılmış ve süreç sonunda tüm katılımcı öğrencilerden görüş alınmıştır. Bu görüşmeler araştırmacı tarafından öğrenciler ile birebir ve yüz yüze yapılmış, araştırmacı tarafından ses kaydına alınmıştır.

3.4.2. Araştırmacı notları

Araştırmacının aynı zamanda katılımcı olması nedeniyle araştırmacı notları ders sırasında, ders aralarında ve ders sonlarında tutulmuştur. Tutulan notlarda gerçekleştirilen etkinliklerin sınıf atmosferindeki yansımaları üç temel boyutta incelenmiştir:

- Öğrencilerin derse ilgisi ve motivasyonu
- Öğretmenin uyarlamaları aktarımı
- Uyarlamaların derse yansıması

Araştırmacı notları, gözlem ve görüşme verilerini doğrulamak amacıyla kullanılmış; bulgular bölümünde ayrıca değerlendirilmemiştir.

3.4.3. Gözlem

Araştırmacı “katılımcı gözlem” yoluyla gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine katkısı olup olmadığını araştırmacı tarafından oluşturulan ‘*Şarkı Söyleme Performansı Gözlem Formu*’ nu kullanarak gözlemlemiştir (bkz. Ek 9).

3.5. Verilerin Analizi

Veriler, betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Betimsel analiz yaklaşımına göre veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Eylem araştırması; bir kuramı test etmek veya geliştirmek, var olan durumu iyileştirmek, ortaya çıkan bir soruna çözüm bulmak ya da yapılan uygulamayı derinlemesine incelemek için yapılabilir. Araştırma grubu üzerindeki durumu irdelediğinden genelleme yapma ya da kuram oluşturma amacıyla değildir (Beyhan, 2013). Bu araştırmada da elde edilen veriler çalışma grubu üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen ve öğrencilerle görüşme işlemleri tamamlandıktan sonra, ses kayıtları araştırmacı tarafından yazıya dökülmüştür. Görüşme sorularının değerlendirilme aşamasında veriler çizelge halinde sunulmuş ve her bir öğrenci için etik ilkelerin dışına çıkmamak adına kod isim kullanılmıştır. Öğrenciler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5,...ve Ö24, şeklinde kodlanmıştır.

Bu araştırmada geçerlilik ve güvenirlik için görüşme verileri iki ayrı araştırmacı tarafından farklı zamanlarda zmlenmiştir. Daha sonra araştırmacılar, görüşme verilerini bir araya gelerek değerlendirmiş, ortak bir zmlleme yapmıştır.

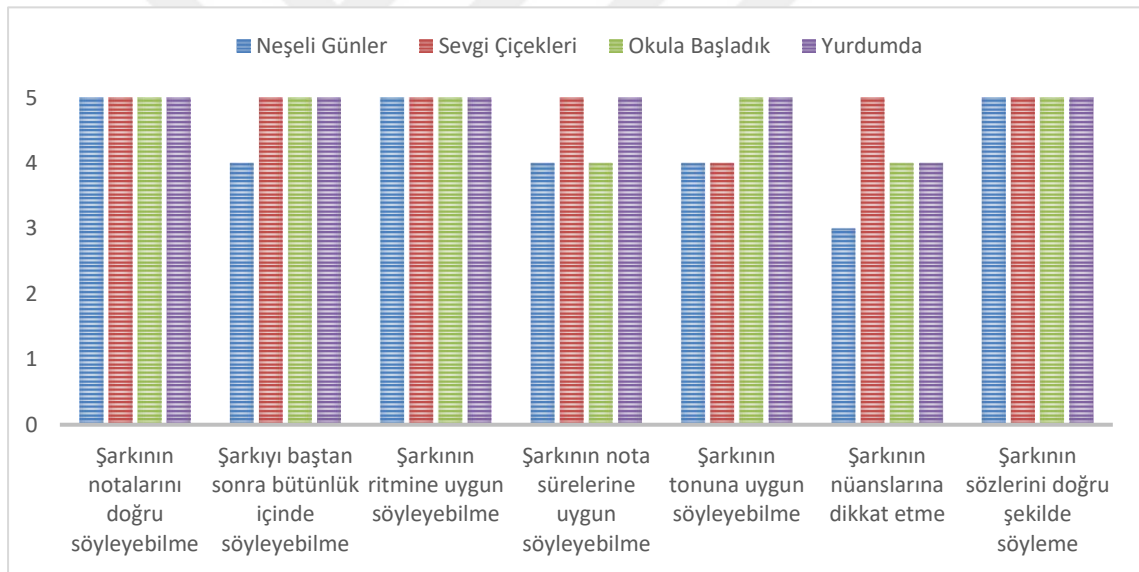

IV. BÖLÜM

4. Bulgular

4.1. Gözlemlerden Elde Edilen Bulgular

Uygulama sırasında *Şarkı Söyleme Performansı Gözlem Formu* kullanılarak yapılan gözlemlerde öğrencilerin genel olarak tüm kategorilerde “yeterli” düzeyinde oldukları görülmüştür.

Grafik 2.5. Öğrencileri şarkı söyleme performansına ilişkin veriler

1’den (yetersiz) 5’e (yeterli), beşli bir derecelemenin yapıldığı gözlemlerde *şarkının notalarını doğru söyleyebilme*, *şarkının ritmine uygun söyleyebilme*, *şarkının sözlerini doğru şekilde söyleyebilme* kategorilerinde öğrencilerin etkinliği sorunsuz sürdürebildikleri; *şarkıyı bütünlük içinde söyleyebilme*, *şarkının nota sürelerine uygun söyleyebilme* ve *şarkının tonuna uygun söyleyebilme* kategorilerinde de büyük oranda başarılı oldukları görülmüştür. *Şarkının nüanslarına dikkat etme* kategorisinde ise “Neşeli Günler” şarkısı dışında şarkı söyleme etkinliğini başarılı bir biçimde tamamlamışlardır.

4.2. Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının katılımcı öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratıp yaratmadığının belirlenebilmesi için öğrencilere ilk olarak “Uygulamalarda öğretmen gitarla yaptığı eşlik hakkında ne düşünüyorsun?” sorusu yöneltilmiştir. Yanıtlar, aşağıdaki çizelgede görülmektedir.

Çizelge 4.4. Uygulamada öğretmenin gitarla yaptığı eşliğe ilişkin öğrenci görüşleri

Öğrenci Kodları	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Öğretmenin şarkılara gitarla eşlik etmesi hoşuma gidiyor.</i>
Ö2	<i>Güzel oldu gitarla derslerden memnundum</i>
Ö3	<i>Gitar çalmasaydı öğretmen şarkının temposunu anlayamazdık bu yüzden çalması önemliydi.</i>
Ö6	<i>Dersler eğlenceli geçti, eğer öğretmen gitar eşlik yapmasaydı biz notaları şarkının ritmine göre uyduramayabilirdik bestesini bulamayabilirdik.</i>
Ö7	<i>Hocam bence şarkıyı daha da güzelleştiren bir hal aldı gitar çalınması. Hocamın yerinde ben de olmak isterdim ama gitar çalmayı bilmiyorum.</i>
Ö8	<i>Tek başımıza şarkıyı anlayamazdık gitarla olması daha iyi oldu</i>
Ö9	<i>Gitar olmasaydı şarkının ritmi olmazdı güzel ses çıkmazdı.</i>
Ö10	<i>Gitarla ders yapmak daha hoşuma gidiyor. Çünkü müzik şarkısız olmaz şarkı da müziksiz olmaz.</i>
Ö12	<i>Gitarla daha güzel oldu çünkü şarkı söylememiz daha güzel oldu gitar bizi destekledi.</i>
Ö13	<i>Hocamız gayet iyi çalışıyor gitarla eşlik yaptığı zaman benim daha çok söyleyesim geliyor</i>
Ö15	<i>Bence hocamız çok iyiydi gitarla eşlik etmesi gayet güzeldi.</i>
Ö17	<i>Bence çok güzel çünkü sadece biz söylesek anlamsız oluyor burada gitar sanki söylüyormuş gibi oldu o yüzden daha da güzeldi</i>
Ö18	<i>Gitarla daha güzel oluyor ben de gitar çalmak istiyorum hocamız gitar dersi açsa ders almak isterdim</i>
Ö19	<i>Hocamızın gitarla ders yapması çok güzel benim de gitar çalısım geliyor.</i>
Ö20	<i>Gitarla daha çok eğleniyoruz notaları öğrenmemiz daha kolay oluyor.</i>
Ö21	<i>Gitarla çalmasaydı şarkıyı söyleyemezdik. Gitar dersin daha güzel geçmesini sağlıyor.</i>

Ö22	<i>Hocamızla dersler eğlenceli geçiyor çok güzel çalıyor gitarı bu yüzden gitarla eşlik etmesi çok hoşuma gidiyor.</i>
Ö23	<i>Gitar olunca daha sesli, daha coşkulu oluyor dersler şarkıları daha istekli söylüyorum.</i>

Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu müzik dersinde okul şarkılarına gitarla eşlik yapılmasına ilişkin olumlu görüş bildirmiştir. Olumlu görüş bildiren katılımcı öğrencilerin bir kısmının (Ö3, Ö6, Ö8, Ö9, Ö17, Ö20, Ö21), gitarın okul şarkısına eşlik ederken ezgiyi duyurmasına ilişkin farkındalık içinde oldukları da anlaşılmaktadır. Bu farkındalığı, katılımcılar “şarkının temposunu anlama”, “şarkıyı anlama”, “besteyi bulma”, “gitarın sanki şarkıyı söylüyor gibi olması” vb. ifadelerle dile getirmişlerdir. Ayrıca 14 öğrenci, öğretmenlerinin şarkılara gitarla eşlik etmesine ilişkin olumlu tutum içinde olduklarını ifade etmişlerdir. Bunlar arasında “ders daha güzeldi”, “daha istekli söyledim”, “ders eğlenceli oldu”, “gitarla eşlik çok hoşuma gidiyor” gibi yanıtlar bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasına ilişkin katılımcı öğrencilerin olumlu tutum içinde olduğu ve gitarın eşliği ve ezgiyi duyurmasına ilişkin öğrencilerde farkındalık kazandırdığı söylenebilir.

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine etkisinin belirlenebilmesi amacıyla öğrencilere ilk olarak “Şarkının ezgisini gitardan duyabildin mi?” ardından “Ezgiyi gitardan duyma şarkıyı daha kolay söylemene yardımcı oldu mu?” soruları yöneltilmiştir. Yanıtlar, aşağıdaki çizelgelerde görülmektedir.

Çizelge 4.5. Şarkının ezgisini gitardan duyabilmeye ilişkin öğrenci görüşleri

Öğrenci Kodları	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Ezgiyi duyabiliyorum ama bazen duyamıyorum bu uygulamada çok iyi duydum.</i>
Ö2	<i>Duyabiliyorum.</i>
Ö3	<i>Bestesini duyduk ve daha iyi anladık.</i>

Ö6	<i>Ezgiyi duydum. En çok da neşeli günler şarkısında duydum.</i>
Ö7	<i>Ezgiyi duyabildim ritmi hissettim.</i>
Ö8	<i>Ezgiyi duyabildim.</i>
Ö9	<i>Ezgiyi bazen duydum</i>
Ö10	<i>Gitardan ezgiyi fazla duymadım</i>
Ö12	<i>Şarkının ezgisini gitar sayesinde duydum</i>
Ö13	<i>Gitardan notaları duydum</i>
Ö15	<i>Ezgiyi duyabiliyordum</i>
Ö17	<i>Şarkıyı gitardan duydum daha iyi oluyor</i>
Ö18	<i>Ezgiyi duyabildim</i>
Ö19	<i>Şarkının notasını duyabiliyorum</i>
Ö20	<i>Ezgiyi duyabiliyorum</i>
Ö21	<i>Bence gitar hem çalıyor hem de şarkı söylüyor gibi</i>
Ö22	<i>Şarkıyı çalarken ezgiyi hissediyorum</i>
Ö23	<i>Gitar olunca ezgiyi duyabiliyorum</i>

Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu (16 öğrenci) şarkının ezgisini gitardan duyabildiğine ilişkin görüş bildirmiştir. Görüş bildiren katılımcı öğrencilerden Ö1, Ö12, Ö17, Ö23 ezgiyi gitar sayesinde duyduklarını “*gitar olunca ezgiyi duyabiliyorum*”. “*gitar sayesinde duydum*”, “*bu uygulamada çok iyi duydum*”, “*şarkıyı gitardan duyuyorum*” gibi yanıtlar vermişlerdir. Bazı katılımcı öğrenciler ise ezgi duyma ifadesini “*ezgiyi hissediyorum*”, “*bestesini duyduk*”, “*gitardan notaları duydum*”, “*şarkının notasını duyabiliyorum*” gibi yanıtlar ile ifade etmişlerdir.

Çizelge 4.6. Ezgiyi gitardan duymanın şarkıyı söylemeye katkısına ilişkin öğrenci görüşleri

Öğrenci Kodları	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Şarkıyı daha iyi söylememe yardımcı oluyor</i>
Ö2	<i>Daha rahat söylüyorum gitar destek oluyor</i>
Ö3	<i>Bu şekilde daha rahat söylüyorum</i>
Ö6	<i>Gitarla şarkı söylemek daha güzel</i>
Ö7	<i>Şarkı söylemem daha güzelleşti daha kolaylaştı</i>
Ö8	<i>Ezgiyi duyabildiğim için daha rahat söylüyorum</i>
Ö9	<i>Şarkı söylemeyi hep seviyorum bu şekilde de güzel</i>
Ö10	<i>Evet hocam daha kolay oluyor şarkı söylemek.</i>
Ö12	<i>Böyle daha kolay şarkı söyledim</i>

Ö13	<i>Böyle daha rahat söylüyorum daha iyi oluyor</i>
Ö15	<i>Evet hocam daha kolay söylüyorum gitar bize destek oluyor.</i>
Ö17	<i>Şarkıyı gitardan duyduğum için daha iyi oluyor</i>
Ö18	<i>Şarkı söylememe çok da yardımcı olduğunu söyleyemem</i>
Ö19	<i>Şarkının notasını duyabiliyorum daha rahat söylüyorum org ya da gitar olduğundan daha rahat söyleyebiliyorum şarkıları</i>
Ö20	<i>Daha rahat söylüyorum</i>
Ö21	<i>Bence gitar hem çalıyor hem de şarkı söylüyor gibi biz de rahat söylüyoruz</i>
Ö22	<i>Bu şekilde herkes daha güzel söylüyor</i>
Ö23	<i>Gitar olunca daha sesli oluyor gibi daha kolay oluyor.</i>

Çizelge 4.6'ya bakıldığında katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun ezgiyi gitardan duymanın şarkı söylemelerine yardımcı olduğuna ilişkin görüş bildirdiği görülmektedir. Genel olarak verilen cevaplar, “*daha rahat, daha kolay, daha güzel, daha iyi söylememize yardımcı oluyor*” gibi ifadeleri içermektedir. Katılımcılardan Ö2 ve Ö15 gitarın şarkı söyleme konusunda destek olduğunu; Ö6, gitar ile şarkı söylemenin daha güzel olduğunu; Ö17 ve Ö19, şarkının ezgisi gitardan duyulduğu için daha rahat söylendiğini ifade etmiştir.

Bu bulgular, gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılması sırasında öğrencilerin çoğunlukla gitardan ezgiyi duyabildiğine ve bu şekilde ezgiyi duymanın şarkı söyleme etkinliklerine destek olduğuna işaret etmektedir.

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde kullanılmasının müzik dersine ilişkin ilgilerini artırmaya etkisi belirlenebilmesi amacıyla öğrencilere ilk olarak “*Dersin bu yöntemle yapılması derse ilgini artırdı mı?*” ardından “*Gitarın gelecekteki müzik derslerinizde böyle kullanılmasını ister misin?*” soruları yöneltmiştir. Yanıtlar aşağıdaki çizelgede görülmektedir.

Çizelge 4.7. Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik dersine ilgiyi ve isteği artırıp artırmadığına ilişkin öğrenci görüşleri

Öğrenci Kodları	Öğrenci İfadeleri
Ö1	<i>Dersler hep bu şekilde olsun isterim.</i>
Ö2	<i>Zaten müzik dersini seviyorum, bu şekilde daha da güzel.</i>
Ö3	<i>Gitar hep böyle olsun derslerde.</i>
Ö6	<i>Derslerde hep gitar olsun.</i>
Ö7	<i>Gitar derslerde hep böyle kullanılsın gitarı çok seviyorum, çalmak istiyorum, ilerde müzik öğretmeni olmak istiyorum.</i>
Ö8	<i>Müzik derslerinde gitar her zaman kullanılsın isterim.</i>
Ö9	<i>Şarkı söylemeyi seviyorum, gitar çalmak da çok istiyorum.</i>
Ö10	<i>Hep gitar kullanılsın isterim.</i>
Ö12	<i>Müzik dersini genelde severim ama bu uygulama daha eğlenceliydi, müzik dersleri hep böyle olsun.</i>
Ö13	<i>Gitar hep olsun, gitarı seviyorum.</i>
Ö15	<i>Gitarla dersler çok güzel oluyor, hep kullanılsın zaten gitarım da var çalmaya çalışıyorum.</i>
Ö17	<i>Gitar hep kullanılsın, gitarı çok seviyorum ama orgu da seviyorum.</i>
Ö18	<i>Müzik dersini seviyorum. Benim için enstrüman fark etmez org da olur gitar da ikisini de seviyorum.</i>
Ö19	<i>Gitar hep olsun isterim.</i>
Ö20	<i>Ders gitarla daha güzel geçiyor.</i>
Ö21	<i>Gitar her ders olsun isterim.</i>
Ö22	<i>Gitar hep bu şekilde kullanılsın.</i>
Ö23	<i>Müzik dersini seviyorum ve gitarla daha güzel, gitar hep derslerde böyle kullanılsın.</i>

Katılımcı öğrencilerin tamamı müzik dersinde okul şarkılarına gitarla eşlik yapılmasına ilişkin olumlu görüş bildirmiştir. Öğrencilerinin bir kısmının (Ö1, Ö3, Ö7, Ö12, Ö22, Ö23) *gitar derslerde hep bu şekilde kullanılsın* bir kısmının (Ö2, Ö12, Ö20, Ö23) *gitarla derslerin daha güzel, daha eğlenceli* olduğunu bir kısmının ise (Ö7, Ö9, Ö15, Ö17) *gitarı çok seviyorum, ben de gitar çalmak istiyorum* gibi ifadelerle yanıt verdikleri görülmektedir. Ayrıca öğrenciler genel olarak müzik dersini sevdiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin genel anlamda müzik dersine karşı olumlu tutum içinde olduğu, bununla birlikte gitara karşı ilgilerinin yoğun olduğu ve çoğunluğunun gitar çalmak istediği görülmektedir. Bu bulgular sonucunda, öğrencilerin müzik dersine karşı ilgisinin yüksek olduğunu gitarın bu şekilde kullanılmasının genel anlamda olumlu bir etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Ancak öğrencilerin müzik derslerine ilgisinin olumlu olmasında gitara uyarlanmış okul şarkılarının payının ne kadar olduğu açık değildir. Öğrencilerin gitara uyarlanmış okul şarkılarında gitarın işlevi ile gitarın okul şarkısına yalnızca akorlarla eşlik işlevi arasındaki farkı ayırt edip edemedikleri anlaşılamamaktadır.

4.3. Uygulayıcı Öğretmenle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla yapılan müzik derslerine ilişkin uygulayıcı öğretmenle yapılan görüşmede, uygulama sürecine, uyarlamaların çalınabilirliğine ve sınıf ortamında kullanılabilirliğine, öğrencilerin gitara ilişkin farkındalığına ve öğretmenin mesleki doyumuna yönelik sorular sorulmuştur. Görüşmeden elde edilen bulgular dört başlık altında toplanmıştır:

4.3.1. Öğretmenin uygulama sürecine ilişkin genel değerlendirmeleri

Uygulama sürecine ilişkin genel değerlendirmelerde bulunan uygulayıcı öğretmen, gitara uyarlanan okul şarkılarıyla ders yapmanın pek çok olumlu yanına değinmiştir:

“Ders sürelerimiz 40 dk. ve bu süre içerisinde dersi aktif olarak tamamlayabilmemiz için bir eşlik çalgısı kullanmak durumundayız. Derslerimde piyano ya da gitar eşlik zaten yapıyorum. Ancak bu çalışma daha önce uygulamadığım bir çalışmaydı. Gitarı genelde akor eşlik çalgısı olarak kullanıyordum (ritim ya da arpejlerle). Fakat ezgiyi duyurmak istediğimizde çocuklara piyano-org eşliğiyle ezgiyi duyurmayı tercih ediyordum. Ama şimdi burda gitar hem eşlik hem de solo bir çalgı olarak kullanıldı. Okul şarkılarının klasik gitar uyarlamaları çocuklara ezgi ve akor eşliğini aynı anda duyurarak şarkılara eşlik edebilme

açısından verimli olduğuna, çocuklara ezgiyi aktarma ve zamanı kullanma açısından ders uygulamalarını oldukça başarılı geçtiğine inanıyorum.”

Öğretmenin özellikle ezgiyi çok sesli duyurmanın sağladığı avantajlar üzerinde durmuş olduğu görülmektedir. Bu durumun şarkı söyleme etkinliklerinde öğrencilere destek olduğunu ve ton dışına çıkarak söylemeyi önlediğini ifade etmektedir. Buna ilişkin açıklamaları aşağıda görülmektedir:

“Ortaokullarda çocukların ergenliğe adım atmasıyla birlikte şarkı söylerken seslerde kaymalar fazlalaşıyor. Bu yüzden onların seslerini tek bir çizgide götürmek için ezgiyi duyurmak daha faydalı oluyor. Şarkı söylerken altta çalınan ezgiyi duymaları öğrencilerin detone olmamasını sağlıyor, bir nevi destek oluyor. Ayrıca ben müzik derslerinde karaokenin kullanılmasından yana değilim. Çocukların söyleyeceği şarkıları canlı canlı duymasını ve bu şekilde seslendirmelerini daha doğru bir kulak eğitimi olduğunu düşünüyorum. Karaoke onları bir tembelliğe itiyor. Hatta yaptığımız uygulamada çocuklar çalarken sadece söylemiyorlar aynı zamanda flütle çalarak ezgiyi takip edebiliyorlar. Demek ki öğrenciler burada ritimsel bir hataya da düşmüyor.”

Diğer yandan ezgiyi duyurma adına ikinci bir çalgıya ihtiyaç duymadan piyanoda olduğu gibi gitarın kullanılmasının avantajlı olduğundan bahsetmektedir:

“Bu uyarlamalar bizim derste ikinci bir çalgıya gerek duymamız açısından oldukça önemliydi. Gitarı akor eşlik çalgısı olarak kullandığında ezgiyi duyurmak için ikinci bir çalgıya ihtiyaç duyuyordum ya da gitarda solo olarak çalıp ezgiyi duyurmak istiyordum. Şimdi klasik gitar düzenlemesi yapıldığında bu okul şarkılarının gördük ki aynı piyanoda olduğu gibi hem ezgiyi hem akor eşliği doyumlu olarak duyuyor, öğrenciler hem de aynı zamanda çocuklara eşlik de edebiliyorsun.”

Uygulayıcı öğretmenin değerlendirmeleri incelendiğinde;

- gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla ders yapmanın öğretmen açısından verimli geçtiği,

- gitar ile hem eşliği hem ezgiyi aynı anda duyurmanın özellikle ezgiyi aktarma ve zaman kullanımını açısından derse katkı sağladığı,
- ezgiyi çok sesli duyurmanın şarkı söyleme etkinliklerinde öğrencilere destek olduğunu ve ton içinde söylemeye yardımcı olduğu,
- ikinci bir çalgıya ihtiyaç duymadan gitar üzerinde okul şarkılarının eşlik edilmesinin öğretmen açısından ergonomik olduğu görüşleri öne çıkmaktadır.

4.3.2. Öğretmenin uyarlamaların çalınabilirliğine ve sınıf ortamında kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri

Uygulayıcı öğretmen, gitar uyarlamalarını seslendirme ve ders hazırlanma sürecine ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Uyarlamaları bana gönderdiğinde bu çalışmaların nasıl uygulanabilirliğiyle ilgili bir düşünce oluştu. Hangi sınıf düzeyinde neler yapabileceğimizi konuşmuştuk. Genelde piyano eşlik yaptığım bir sınıfı tercih ettik. Uyarlamaları önce armonik açıdan nota üzerinde inceledim. Derecelendirmeleri gözden geçirdim. Eksikliklerin giderilmesi ya da bu çok iyi olmuş dediğim yerler oldu. Düzenlemeler açık uçlu hale getirilmiş gibi hissettim. Uygulayacak olan kişi yaptığın uyarlamalara kendi yaratıcılığını ve kendi varyasyonları da katabilir. Bu düzenlemeleri istediği ölçüde şekillendirebilir.”

Bu açıklamalardan anlaşılacağı gibi, gitar uyarlamalarının müzik öğretmenin kendi müzikal birikimine ve gereksinimlerine göre düzenleyebileceği bir araç olduğu söylenebilir.

Uygulayıcı öğretmen, uyarlamaları seslendirmede zorlanmadığını ancak bunu kendi birikimi ile ilgili olabileceğini ifade etmektedir:

“Çalışmalar beni zorlamadı kesinlikle. Şarkıları çaldım ve çeşitli dipnotlarımı seninle paylaştım. Uygulanabilirlik ve çalınabilirlik anlamında kişisel olarak oldukça rahat ettim. Tabi ki bu durum, çalgımla olan birlikteliğimle alakalı. Öğretmenin enstrümanına ait birikimiyle bağlantısı olduğu düşüncesindeyim.”

Ayrıca uygulayıcı öğretmen yapılacak uyarlamaların gereğinden fazla karmaşık ve zor olmaması gerektiğini de eklemektedir:

“... Zorluk derecesini ayarlamak oldukça önemli. Bir klasik gitar uyarlaması yapacağız diye okul şarkılarını bir bilinmezliğe itmek de yanlış olabilir. Bu uyarlamalar seviye konusunda iyi ayarlanmış ve güzel bir şablon olmuş. Kişinin beceri durumuna göre çalış kalitesine göre şekillendirilebilir, çalacak kişiler geliştirilebilir ya da daha basite indirilebilir.”

Öğretmen, uyarlamaların sınıf ortamında kullanılabilirliğine ilişkin özellikle sınıfın akustiği ve kullanılan gitarın kalitesi üzerinde durmuştur:

“Okullarımızın yapısı ve sınıf ortamındaki akustik oldukça önemli bir nokta. Birçok okulda da bunun yeterli olduğu söylenemez. Bu durumda öğretmenin çalgı kalitesi ve çalım düzeyinin önemli olduğunu düşünüyorum. Daha düşük kalitede bir gitarla çalınacaksa sorun yaşanabilir. Benim kullandığım gitar genel olarak oldukça iyi bir gitar olduğundan sınıf ortamında bir sorun yaşamadım. Çalım düzeyinden de bahsetmek gerek. Olabildiğince forte çalmaya çalıştım. Sınıfın tamamına duyurmak açısından forte çalımın önemli olduğunu düşünüyorum.”

Uygulayıcı öğretmenin uyarlamaların çalınabilirliğine ve sınıf içinde kullanılabilirliğine ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde şu bulgular öne çıkmaktadır:

- Uyarlamaların açık uçlu olduğu ve öğretmenlerin kendi müzik birikimlerine göre düzenlemeler yaparak kullanabilecekleri;
- Uyarlamaların çalım açısından zorlayıcı olmadığı,
- Uyarlamaların sınıf ortamında kullanılabilirlik anlamında bir sorun yaşanmayacağı, öğretmenin çalım düzeyinin (forte) ve çalgı kalitesinin önemli olduğu söylenebilir.

4.3.3. Öğrencilerin gitara ilişkin farkındalığına yönelik öğretmenin görüşleri

Uygulayıcı öğretmen, gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik dersinde kullanılmasıyla birlikte, öğrencilerin gitarın çok sesli eşliğini (ezgiyi ve eşliği aynı anda duyurmaya) fark ettiklerini gözlemlendiğinden ve öğrencilerin öğretmen çalgısı olan gitara ilgisinin arttığından söz etmiştir:

“Öğretmen bir modeldir, öğrencinin ilgisi doğrultusunda farkındalık yaratmada başroldür. Dolayısıyla öğretmenin çaldığı çalgıya karşı öğrenci zaten bir duyarlılık kazanıyor, ilgileniyor. Klasik gitar düzenlemesini de çaldığımızda öğrenciler gitarın hem akor eşliğini hem de şarkı ezgisini aynı anda duyabileceği bir enstrüman olduğunu anladı ya da hissetti. Hatta şunu da söyledikleri oluyor sanki iki enstrüman çaldığını ama bunu tek bir enstrümandan nasıl çıkabildiğini merak ediyor. Ve bu uyarlamaların bu farkındalığı yaratma adına öğrencilerin gitara ilgisinde olumlu anlamda değişiklikler olduğu görüşümdedir. Senin de gördüğün gibi birçok öğrenci gitar çalmak istiyor.”

Bunlara ek olarak uyarlamaların öğrencilerin kulak gelişimine katkı sağladığını ifade eden öğretmen, görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Evet bu durum bence çocuğun kulak gelişiminde önemli. Ezginin üzerindeki diğer sesleri duyması çocuğun aynı zamanda çok sesliliğe adım atması, akor kavramını daha iyi anlayabilmesine sebep oluyor. Seslerin üzerine farklı sesler geldiğinde ayırt edebilme özelliğini kazanıyor.”

Uygulayıcı öğretmenin süreç sonunda öğrencilerin gitar farkındalığı kazanmasına ilişkin değerlendirmeleriyle şu bulgulara ulaşılmıştır:

- Uygulayıcı öğretmene göre uyarlamaların öğrencilerin klasik gitarı tanıması ve farkındalık yaratması adına olumlu bir etkisi olmuştur. Ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmı gitara ilgisi artmıştır.
- Uyarlamaların öğrencilerin kulak gelişimine katkı sağladığı ve çok sesliliği ayırt ettikleri gözlemlenmiştir.

4.3.4. Öğretmenin kendi mesleki doyumuna ilişkin görüşleri

Uygulayıcı öğretmen, “Enstrümanınızı bu şekilde kullanarak ders yapmanın mesleki doyum anlamında nasıl bir dönütü oldu?” sorusuna ilişkin yanıtında şunlar üzerinde durmuştur:

“Kendim zaten yıllardan beri klasik gitar çalıyorum. Lisans döneminde de ana çalgım gitardı. Fakat gitarı derste bu şekilde kullanmıyordum. Klasik gitar çalıyordum ama genelde derslerde akor eşlik olarak kullanıyordum. Ama bu çocukların gitar müziğini tanımada yeterli olmuyordu tek yönlü olarak tanıyordu. Mesleki açıdan da bu şekilde dersi işlemek ayrı bir müzikal tatmin duygusu oluşturdu. Akademik hayatımı da dahil olmak üzere yıllardan beri derslerde çaldığımız ve çalıştığımız formatında gitarı müzik derslerinde kullanmak mesleki anlamda bir bütünlük oluşturdu. Aynı zamanda klasik gitar çalımından uzaklaşmamış oldum.”

Bu görüşlerden yola çıkarak, katılımcı öğretmenin gitarı eğitim yaşamında çalıştığı biçimde derste de kullanmanın mesleki anlamda bir bütünlük oluşturduğunu; bunun da mesleki açıdan ayrı bir müzikal tatmin duygusu oluşturduğu söylenebilir.

V. BÖLÜM

5. Sonuç ve Değerlendirme

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının kullanıldığı derslerde öğretmenin gitarla yaptığı eşliğe ilişkin katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun gitarın okul şarkısına eşlik ederken ezgiyi duyurmasına ilişkin farkındalık içinde oldukları, öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda anlaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin öğretmenlerinin şarkılara gitarla eşlik etmesine ilişkin olumlu tutum içinde oldukları görülmüştür.

Diğer yandan uyarlamaların müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine destek olduğu ve bu şekilde şarkı söylemelerinin daha kolay olduğu yönünde görüşler öne çıkmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun şarkının ezgisini gitardan duyabildiği ve bu şekilde ezgiyi duymanın şarkı söyleme etkinliklerine destek olduğu söylenebilir.

Uygulayıcı öğretmenle yapılan görüşmeler yoluyla uyarlamalarda ezgiyi ve eşliği aynı anda duyurmanın öğrencilerin şarkı söyleme etkinliklerinde ton içinde kalmalarına destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcı öğrenciler ile uygulayıcı öğretmenden elde edilen bulgular birleştirildiğinde bu uyarlamaların derslerde kullanılmasının öğrencilere şarkı söylerken destek olduğu, öğrencilerin ton içinde kalmasını sağladığı ve öğrencilere ezgiyi aktarmanın daha rahat olduğu görülmüştür.

Uyarlamaların müzik derslerinde kullanılmasının öğrencilerin derse ilgisine ve güdülenmesine etkisi ele alındığında ise öğrencilerin gitara karşı ilgisinin yoğun olduğu, bununla birlikte müzik dersini sevdiği görülmüştür. Yapılan uygulamayla öğrenciler için şarkı söyleme etkinliklerinin daha eğlenceli hale geldiği ve böylece öğrencilerin müzik dersine karşı ilgilerinin arttığı söylenebilir.

Gitara uyarlanmış okul şarkılarının müzik derslerinde çalınabilirliği ve kullanılabilirliği irdelendiğinde uyarlamaların gitarla seslendirilmesinde katılımcı öğretmenin zorlanmadığı ve kolayca çalabildiği anlaşılmıştır. Ayrıca uyarlamaların açık uçlu olduğu düşüncesiyle öğretmenin de uyarlamalara katkıda bulunabileceği; gitar ile hem eşliği hem ezgiyi aynı anda duyurmanın özellikle ezgiyi aktarma ve zaman kullanımını açısından derse katkı sağladığı; ikinci bir çalgıya ihtiyaç duymadan gitarla okul şarkılarına eşlik edilmesinin öğretmen açısından ergonomik olduğu; uyarlamaların sınıf ortamında güçlü (forte) çalınarak duyurulabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Uyarlamaların öğrencilerde bir çalgı olarak gitara ilişkin farkındalık yaratmasıyla ilgili uygulayıcı öğretmenin değerlendirmeleri ele alındığında, öğrencilerin klasik gitarın sadece akor eşlik yapan bir çalgının dışında hem akoru hem ezgiyi aynı anda duyurabilecek bir enstrüman olduğunu görmesinin bu farkındalığı yaratma adına önemli bir işlevi olduğu görüşü öne çıkmıştır. Bu bağlamda gitara uyarlanmış okul şarkılarının öğrencilerin klasik gitarı tanıma ve bu farkındalığı yaratmada etkili bir araç olduğunu söylemek olanaklı görünmektedir.

Son olarak müzik derslerinde okul şarkılarını gitarla çok sesli çalmanın öğretmenin doyumlu müzik dersi yapma algısına etkisi incelendiğinde, katılımcı öğretmenin gitarı eğitim yaşamında çalıştığı biçimde derste de kullanmasının, onda mesleki anlamda bir bütünlük yarattığı, bunun da mesleki açıdan ayrı bir müzikal tatmin duygusu oluşturduğu ileri sürülebilir.

Sonuç olarak gitara uyarlanmış okul şarkıları müzik derslerinde kullanıldığında öğrencilerin gitara ilişkin farkındalıklarının arttığı; şarkının ezgisini daha iyi duyabilmelerine ve böylece şarkıyı ton içinde seslendirebilmelerine yardımcı olduğu; öğrencilerin çalgı olarak gitara ve müzik dersine ilgilerinin arttığı; uyarlamaların gitarla çok sesli çalınabilmesi sayesinde müzik öğretmenin dersi daha verimli yürüttüğü ve çalgısını daha etkin kullandığı söylenebilir.

5.1. Öneriler

- Araştırmada dört adet okul şarkısının gitar uyarlamaları yapılmıştır. Bu uyarlamalar çoğaltılıp, gitara uyarlanmış okul şarkıları başlıklı bir dağarcık oluşturularak müzik öğretmenlerine sunulabilir.
- Bu araştırma ortaokul 6. sınıf müzik dersi kazanımları ölçüt alınarak yapılmıştır. Aynı araştırma farklı dersler ve sınıflar için de yapılabilir. Araştırma, eylem araştırması olarak planlanmış ve yürütülmüştür. Genellemelere ulaşmak için daha uzun bir süreçte ve nicel yöntemlerle uygulama yapılabilir.
- Müzik öğretmenliği anabilim dallarında bireysel çalgı gitar ve okul çalgıları dersinde, okul şarkılarının gitar uyarlamalarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Bu araştırmada gitarın solo çalgı olarak kullanımının etkililiği ön plana çıkarılmıştır ancak gitarın oldukça geniş bir yelpazesi vardır. Genişletilmiş bir vizyonla gitarın müzik derslerindeki kullanımı farklı tür ve formlarda incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, D. (2014). *Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 36 (36), 474-489.
- Aydoğan, S. (2004). İlköğretim Müzik Ders Kitapları. *1924-2004 Müzik Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu. Bildiriler Kitabı*, 543-547.
- Akbulut, F. (2001). *Gitar Eşlikli Okul Şarkılarının Müzik Eğitimindeki Önemi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*
- Büyüköztürk, Ş. Çakmak E. K. Akgün, E. Ö. Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.*
- Beyhan, A. (2013). *Eğitim örgütlerinde eylem araştırması. Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 65-89
- Erim, A. (2005). *Türkiye’de Klasik Gitar Eğitiminde Kullanılan Başlangıç Kitaplarından Bazılarının Öğretme-Öğrenme Süreçleri Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.*
- Elmas, Y. (1986). *Müzik Tarihinde Gitarın Biçim Evrimi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*
- Elmas, Y. (2003). *Sorularla gitar. İstanbul: Pan Yayıncılık.*
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde ‘program’ geliştirme. Ankara: Yelkentepe Yayınları.*
- Gökalp, M. ve Şahin, E. (2013). *Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğretim Elemanları ve Öğrencilerinin Okul Çalgıları Dersinin İçeriğine Yönelik Görüşleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 101-133.
- Kanneci, A. (2005). *Türk Bestecilerinin Solo Gitar Sonatlarının Gitar Eğitimine Katkıları Yönünden İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

- Kanneci, A. (2001). *Gitar için Beste Yapmış Türk Bestecilerinin Eğitimi ve Yapıtlarının Uluslararası Gitar Repertuarındaki Yeri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaptan, Z. (2001). *Klasik Gitarın Türk Halk Müziği Kaynaklı Okul Şarkılarında Kullanımı* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karagöz, B. (2014). *İlköğretim Öğrencilerine Değerlerin Okul Şarkıları Yoluyla Kazandırılması* Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kasap, B.T. (2004, Nisan). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yardımcı çalgı piyano dersleri üzerine bir araştırma, *1924-2004 Müsiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Kıvrak, Y. (2003). *Müzik Eğitimi Çalgılarımız*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya, 62-64.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul Şarkılarına Piyano ile Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kuyumcu, K. (2017). *Türkiye'deki Gitarist Bestecilerin Halk Müziği Eserlerini Klasik Gitara Uyarlama Yaklaşımlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kuzu, A. (2005). *Oluşturmacılığa Dayalı Çevrimiçi Destekli Öğretim: Bir Eylem Araştırması*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Küçüköncü, Y. (2006). *Türk Eğitim Sistemindeki Yeniden Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Köz, E. (2007). *İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede*

Karşılaştıkları Problemler Ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

MEB, (2017). *5. Sınıf Ortaokul Müzik Dersi Kitabı.* Ankara. MEB Yayınevi.

MEB, (2017). *6. Sınıf Ortaokul Müzik Dersi Kitabı.* Ankara. MEB Yayınevi.

MEB, (2017). *7. Sınıf Ortaokul Müzik Dersi Kitabı.* Ankara. MEB Yayınevi.

MEB, (2017). *8. Sınıf Ortaokul Müzik Dersi Kitabı.* Ankara. MEB Yayınevi.

MEB, (2018). *Müzik Dersi Öğretim Programı.* Ankara.

Önder, C. Ş. ve Yıldız, G. (2008). *Klasik Gitar -133.*

Özçakır, R. (1990). *Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik Çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir.* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. *Eğitiminin Boyutları.* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 115

Özkan, S. B. (2014). *Türkiye’de Gitar Pratiklerinde Anadolu Müziksel Öğelerininin Kullanılması Süreci Üzerine Sosyo-Kültürel Bir Araştırma.* Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Parıldar, G. (2006). *Okul Şarkılarının Gitar Eşliklemelerinde Şematik Yöntem Kullanımı.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Platon, (2016). *Devlet.* (çev. S.Eyüboğlu). B.Sunal (ed), *Onuncu Kitap.* İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Rende, E. (2006). *“Francisco Tarrega’nın Klasik Gitar Eğitimine Katkıları”* Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Sağır, T. (2004). *Okul Şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi.* 1924-2004 Müzik Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Sağır, T. (2002). *Cumhuriyet’ten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme.* Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Sun, M. ve Seyrek, H. (2002). *Müzik*. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.
- Sun, M. (1969). *Çocuklar ve Gençler için Şarkı Demeti*. Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.
- Tarman, S. (2016). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları
- Türkmen, E. F. (2017). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Türnüklü, A.(2000). *Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı:24. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Uçan, A. (2006). *Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri*. Ulusal Müzik Eğitimi, Sempozyumu Bildirisi, Denizli.
- Uçan, A. (1993). *Ülkemizde Müzik Öğretimine Genel Bir Bakış*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. Yıldız, G. Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde Müzik Öğretimi*. İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme El Kitabı: İlköğretimde Müzik Öğretimi, Meb Yayınları, Burdur.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi. Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye`deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları. 3. Basım.
- Uçan, A. (2005). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları 3. Basım.
- Uçan, A. (1990). *Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi.
- Uluocak, S. (2014). Klasik Gitarın İlköğretim Müzik Eğitimde Öğretmen Çalgısı Olarak Kullanımı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 109-123.
- Yazıcıoğlu, Y, Erdoğan, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yeprem, S. (2007). *Türk Gitar müziği çalışmaları*. 21.02.2019 tarihinde <http://www.safayeprem.com/wp-content/uploads/2013/07/turkiyede-gitar-muzigi-calismalari.pdf> sitesinden alınmıştır.

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2010). *Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri Ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Yungul, O. (2008). *Okul Şarkılarının Gitar İle Eşliklenmesinde Örnek Bir Model*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

EK 1- Gitar Uyarlamaları

EK 2- Ders Planları

EK 3- Araştırma İzin Belgeleri

EK 4- Gönüllü Katılımcı Bilgilendirme Formu

EK 5- Etik Kurul İzin Belgeleri

EK 6- Uzman Görüşü Formu

EK 7- Öğrenci Görüşme Formu

EK 8- Öğretmen Görüşme Formu

EK 9- Şarkı Söyleme Performansı Gözlem Formu

EK 10- Okul Şarkıları Listesi

EK 11- Özgeçmiş

EK 1- Gitar Uyarlamaları

NEŞELİ GÜNLER

Gitar Uyarlama: Enes Bahadır AYYILDIZ

5

9

13

YURDUMDA

Söz ve Müzik: Mahir DİNÇER

Gitar Uyarlama: Enes Bahadır AYYILDIZ

Guitar

7

14

OKULA BAŞLADIK

Söz ve Müzik: Muammer SUN

Gitar Uyarlama: Enes Bahadır AYYILDIZ

The image displays a musical score for the song "Okula Başladık". The score is written in 6/8 time and consists of two staves. The first staff contains the main melody, which begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is composed of eighth and quarter notes, with some chords indicated by vertical lines. The second staff, starting with a measure number of 7, provides a guitar accompaniment consisting of chords and single notes. Below the second staff, there are six slanted rectangular shapes, likely representing guitar fretboard diagrams or chord shapes. The score concludes with a double bar line.

SEVGİ ÇİÇEKLERİ

Söz ve Müzik: İsa COŞKUNER

Gitar Uyarlama: Enes Bahadır AYYILDIZ

Guitar

The image shows a guitar score for the song 'Sevgi Çiçekleri'. It consists of three staves of music. The first staff is labeled 'Guitar' and starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/8 time signature. The second staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 3/8 time signature, with a '6' indicating the sixth fret. The third staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 3/8 time signature, with a '12' indicating the twelfth fret. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some chords and rests. There are two repeat signs in the first and second staves. The word 'V...' is written above the first staff at the end of the first measure of the second system, and 'V....' is written above the second staff at the end of the second measure of the second system.

EK 2- Ders Planları

MÜZİK DERSİ GÜNLÜK PLANI

Sınıf:	6/A	Süre: 40 dk	Tarih: 27.04.18
Öğrenme Alanı ve Kazanımlar	A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA Basit çok sesli şarkıları söyler.		
İçerik	Neşeli Günler Şarkısı		
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Kulaktan Öğretim Yöntemi		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri, Araç-Gereçler ve Kaynaklar	Gitar, Tahta		
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ AŞAMALARI			
HAZIRLIK/MOTİVASYON	Isınma, nefes ve ses alıştırmaları yapılır. (Şarkının nota ve sözleri tahtaya yazılmıştır)		
İŞLEME	<p>Öğretmen Neşeli Günler şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalar.</p> <p>Öğretmen Neşeli Günler şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalıp söyler.</p> <p>Şarkının; motif motif (öğretmen rehberliğinde sırasıyla) ezgi tekrarı yapılır.</p> <p>Şarkı grup grup, bireysel olarak ve sınıfça bütünüyle doğru seslendirilinceye kadar öğrenme ve öğretme etkinlikleri sürdürülür.</p>		
DEĞERLENDİRME	Neşeli Günler şarkısının gitar uyarlamasıyla birlikte şarkı sınıfça söylenir.		
TRANSFER ve ÖDEV	Neşeli Günler şarkı notasında yer alan uzatma bağlarının tespit edilmesi istenir.		

Sınıf:	6/A	Süre: 40 dk	Tarih: 15.05.18
Öğrenme Alanı ve Kazanımlar	A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA Basit çok sesli şarkıları söyler. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.		
İçerik	Yurdumda Şarkısı		
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Kulaktan Öğretim Yöntemi		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri, Araç-Gereçler ve Kaynaklar	Gitar, Tahta		
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ AŞAMALARI			
HAZIRLIK/MOTİVASYON	Isınma, nefes ve ses alıştırmaları yapılır. (Şarkının nota ve sözleri tahtaya yazılmıştır)		
İŞLEME	<p>Öğretmen Yurdumda şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalar.</p> <p>Öğretmen Yurdumda şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalıp söyler.</p> <p>Şarkının; motif motif (öğretmen rehberliğinde sırasıyla) ezgi tekrarı yapılır.</p> <p>Şarkı grup grup, bireysel olarak ve sınıfça bütünüyle doğru seslendirilinceye kadar öğrenme ve öğretme etkinlikleri sürdürülür.</p>		
DEĞERLENDİRME	Yurdumda şarkısının gitar uyarlamasıyla birlikte şarkı sınıfça söylenir.		
TRANSFER ve ÖDEV	Öğrencilerin sesin oluşumuyla ilgili düşüncelerini ve bir sonraki derste konuyla ilgili düşüncelerini ifade etmeleri istenir.		

Sınıf:	6/A	Süre: 40 dk	Tarih: 08.05.18
Öğrenme Alanı ve Kazanımlar	A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA Basit çok sesli şarkıları söyler.		
İçerik	Okula Başladık Şarkısı		
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Kulaktan Öğretim Yöntemi		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri, Araç-Gereçler ve Kaynaklar	Gitar, Tahta		
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ AŞAMALARI			
HAZIRLIK/MOTİVASYON	Isınma, nefes ve ses alıştırmaları yapılır. (Şarkının nota ve sözleri tahtaya yazılmıştır)		
İŞLEME	<p>Öğretmen Okula Başladık şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalar.</p> <p>Öğretmen Okula Başladık şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalıp söyler.</p> <p>Şarkının; motif motif (öğretmen rehberliğinde sırasıyla) ezgi tekrarı yapılır.</p> <p>Şarkı grup grup, bireysel olarak ve sınıfça bütünüyle doğru seslendirilinceye kadar öğrenme ve öğretme etkinlikleri sürdürülür.</p>		
DEĞERLENDİRME	Okula Başladık şarkısının gitar uyarlamasıyla birlikte şarkı sınıfça söylenir.		
TRANSFER ve ÖDEV	Öğrencilerden bugün öğrenilen şarkıya uygun dans etmeleri istenir ve bir sonraki derste hep birlikte uygulanacağı söylenir.		

Sınıf:	6/A	Süre: 40 dk	Tarih: 05.05.18
Öğrenme Alanı ve Kazanımlar	A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA Basit çok sesli şarkıları söyler. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.		
İçerik	Sevgi Çiçekleri Şarkısı		
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Kulaktan Öğretim Yöntemi		
Kullanılan Eğitim Teknolojileri, Araç-Gereçler ve Kaynaklar	Gitar, Tahta		
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ AŞAMALARI			
HAZIRLIK/MOTİVASYON	Isınma, nefes ve ses alıştırmaları yapılır. (Şarkının nota ve sözleri tahtaya yazılmıştır)		
İŞLEME	<p>Öğretmen Sevgi Çiçekleri şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalar.</p> <p>Öğretmen Sevgi Çiçekleri şarkısına ait uyarlamayı gitar ile başta sona çalıp söyler.</p> <p>Şarkının; motif motif (öğretmen rehberliğinde sırasıyla) ezgi tekrarı yapılır.</p> <p>Şarkı grup grup, bireysel olarak ve sınıfça bütünüyle doğru seslendirilinceye kadar öğrenme ve öğretme etkinlikleri sürdürülür.</p>		
DEĞERLENDİRME	Sevgi Çiçekleri şarkısı gitar uyarlamasıyla birlikte sınıfça söylenir.		
TRANSFER ve ÖDEV	Sevgi Çiçekleri şarkısının flütle çalınması istenir.		

EK 3- Araştırma İzin Belgeleri

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 99332089/605.01/7836035

18/04/2018

Konu: Araştırma İzni
(Enes Bahadır AYYILDIZ)

VALİLİK MAKAMINA

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Enes Bahadır AYYILDIZ'ın "Gitarla Uyarlanmış Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması" konulu araştırma çalışmasına İlimiz ortaokullarında uygulama talebi, ilgili Üniversitemin 02/04/2018 tarih ve 4017 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Adı geçenin söz konusu çalışmasına esas olmak üzere, ekte sunulan çalışmayı İlimiz ortaokullarında uygulama talebi komisyonumuzca uygun görülmüş olup, İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ve okul müdürlüklerinin denetim ve gözetiminde, gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmayı yapmaları Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Fehmi Rasim ÇELİK
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
.../04/2018

Ahmet BÜYÜKÇELİK
Vali a.
Valî Yardımcısı

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 99332089/605.01/8051191

20/04/2018

Konu: Araştırma İzni
(Enes Bahadır AYYILDIZ)

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi :02/04/2018 tarihli ve 4017 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzeli Sanatlar eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Enes Bahadır AYYILDIZ' ın " Gitarın Uyarlanmış Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması" konulu araştırma çalışmasına İlimiz ortaokullarında uygulama talebinin uygun görüldüğüne ilişkin, 18/04/2018 tarih ve 7836035 sayılı Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ahmet BÜYÜKÇELİK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:Valilik Makam Oluru

EK 4- Gönüllü Katılımcı Bilgilendirme Formu

GÖNÜLLÜ KATILIMCI BİLGİLENDİRME FORMU**(VELİ / ÖĞRETMEN)**

Bu araştırma, Enes Bahadır Ayyıldız tarafından yürütülmektedir (AİBÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı /0543 560 1098)

Bu araştırmada seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve bu uyarlamaların müzik derslerinin niteliğini artırmaya etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gitara uyarlanmış okul şarkılarıyla planlanmış müzik derslerinin öğretmenlerin gitar çalgısına ilişkin farkındalığına, öğrencilerin şarkı ezgisini doğru seslendirmelerine, öğrencilerin derse ilgisini artırmaya ve öğretmenin ders yapma doyumuna etkisi olup olmadığı araştırılacaktır.

Süreçte gitar uyarlaması yapılmış şarkıların derslerde kullanılarak araştırmacıyla birlikte planlanan dersler doğrultusunda araştırmacının da gözlem için katılımıyla uygulama yapılacaktır. Uygulama sürecinden sonra hazırlanan sorularla görüşme yapılacaktır. Görüşme soruları uyarlamaların derste kullanılabilirliğiyle ilgili olacaktır ve . Ayrıca görüşmelerde ses kaydı, uygulama sırasında da izniniz olursa video kaydı alınacaktır.

Bu araştırmaya gönüllü olarak katılmaktasınız. Uygulama esnasındaki dürüstlüğünüz ve çabanız çok önemli olduğundan sizleri aramızda görmek bizler için büyük bir önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra uygulamanın istediğiniz anında, diğer katılımcıları etkilemeden araştırmadan ayrılmak istediğinizi uygulayıcıya herhangi bir neden veya koşul belirtmeden ifade edebilir ve ayrılabilirsiniz. Araştırmada size verilen uygulamalar dışında herhangi bir rahatsızlık hissettiğinizde araştırmayı bırakmanız da mümkündür. Bu konuda size olumsuz dönecek herhangi bir sorumluluğunuz yoktur.

Bu araştırmada verilen uyarlamaları derslerde kullanmanız ve görüşme sorularını yanıtlamanız gerekecektir. Araştırmada sizi olumsuz etkileyebilecek herhangi bir durum söz konusu değildir.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ederseniz, müzik eğitimi alanına dolaylı bir katkınız olacaktır.

Araştırmada, uygulama esnasında sizin dışınızda doğabilecek herhangi bir maddi hasardan, herhangi bir şekilde sorumlu tutulmayacaksınız. Araştırma süresinde kullanılan bütün materyal,

dokümanların masrafları araştırmacıya ait olup, sizden herhangi bir başlık altında ücret talep edilmeyecektir.

Araştırmada ters giden herhangi bir durum olursa, araştırma sorumlusu tarafından danışmanlık verilecek olup, her türlü sorumluluk araştırmacıya aittir.

Ayrıca araştırma süresince elde edilen tüm bilgiler ve kişisel detaylar gizli kalacaktır.

Araştırma sonunda, araştırma sonucu ile bilgi talep etmeniz durumunda, elde edilen bilimsel bilgiler paylaşılabilecektir.

Araştırma sonuçları, betimsel yöntemlerle analiz edip, işlenecek ve bunun sonucunda elde edilen bilgiler rapor edilecektir. Kabul görmesi halinde literatüre kazandırılacaktır.

Araştırma ile ilgili daha fazla bilgi ve soru için:

Enes Bahadır AYYILDIZ

Adres: Kurtuluş mah. 127.sok sarıköy koop. D blok daire 3 Gönen/Balıkesir

Telefon: 0543 560 10 98

Mail: enesbahadirayyildiz@gmail.com

Araştırmamıza ayırdığınız zaman ve göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı teşekkür ederiz

Enes Bahadır AYYILDIZ

GÖNÜLLÜ KATILIMCI:

Araştırmanın koşullarını anladığımı ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı taahhüt ederim.

İMZA:

TARİH:

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

İAEK Karar No:

VELİ ONAM FORMU

(Araştırmacı nüshası ve Katılımcı nüshası olmak üzere iki nüsha halinde basılmalı ve imzalı araştırmacı nüshası saklanmalıdır. Gerekli olduğunda İAEK tarafından onam formları istenebilir.)

Araştırmanın Adı: Gitara Uyarlanmış Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması

	Evet	Hayır
Bilgilendirme formunu okudunuz mu?	☐	☐
Araştırma size sözlü olarak da anlatıldı mı?	☐	☐
Size araştırmayla ilgili soru sorma, tartışma fırsatı tanındı mı?	☐	☐
Sorduğunuz tüm sorulara tatmin edici yanıtlar alabildiniz mi?	☐	☐
Araştırma hakkında yeterli bilgi aldınız mı?	☐	☐
Herhangi bir zamanda herhangi bir nedenle ya da neden göstermeksizin araştırmadan çekilme hakkına sahip olduğunuzu anladınız mı?	☐	☐
Araştırma sonuçlarının uygun bir yolla yayınlanacağına katılıyormusunuz?	☐	☐
Yukarıdaki soruların yanıtları size kim tarafından açıklandı?		

İmza:

Tarih:

EK 5- Etik Kurul İzin Belgeleri

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Enes Bahadır AYYILDIZ
 Abant İzzet Baysal Üniversitesi
 Eğitim Bilimleri Enstitüsü
 Müzik Eğitimi ABD

Sayın Enes Bahadır AYYILDIZ,

“Gıtara Uyarlanmış Okul şarkularının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması” konulu araştırmanız ile ilgili olarak Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna 12.03.2018 tarihli yapmış olduğunuz başvuru 2018/04 ve 27.03.2018 tarihli toplantıda (Protokol NO. 2018/77) kurulumuz tarafından uygun bulunmuştur. Bilgilerinize sunarız.

Prof. Dr. Hamit COŐKUN (Başkan)

Prof. Dr. Mehmet ERYİğİT(Üye)

Prof. Dr. Altay EREN(Üye)

Doç. Dr. H. Birol YALçIN (Üye)

Doç. Dr. Seval ALKOY(Üye)

Doç. Dr. Abdullah DURAKOğLU (Üye)

Av. Zuhal Demirci(Üye)

EK 6- Uzman Görüşü Formu

AÇIKLAMA

Değerli hocam;

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda yürütmekte olduğum “**Gitara Uyarlanmış Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği: Bir Eylem Araştırması**” isimli yüksek lisans tezim için gitar uyarlamalarını yaptığım okul şarkılarının uzman görüşleri doğrultusunda incelenmesi için görüşme formu hazırlanmıştır.

Araştırmamızda seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve bu uyarlamaların müzik derslerinin niteliğini artırmaya etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede seçilmiş dört okul şarkısının müzik öğretmenlerinin derslerde kullanımı göz önünde bulundurularak basit ve yalın uyarlamaları yapılmıştır. Ekte gönderilen uyarlamaları incelemeniz ve görüşlerinizi alma doğrultusunda formdaki sorular yanıtlanacaktır.

Ayıracağınız zaman, görüş ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Enes Bahadır AYYILDIZ

A.İ.B.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

GÖRÜŞME SORULARI

- Uyarlamaların genel armonik yapısına ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?
- Uyarlamaların çalınabilirliğine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?
- Uyarlamaların ortaokul öğrencilerinin düzeyine uygunluğuna yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir?
- Uyarlamaların şarkı öğretimi ve etkinliklerinde kullanılabilirliğine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

GÖRÜŞMELER

KÜÇÜKAY, Bekir, 1958 Ankara doğumlu, besteci, gitarist, gitar eğitimcisi İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğretim görevlisi. Görüşme Tarihi: 06.04.2018.

ŞAKLAR, Ceyhun, 1971 İstanbul doğumlu, besteci, gitarist, gitar eğitimcisi İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda öğretim görevlisi. Görüşme Tarihi: 08.04.2018.

YEPREM, Safa, 1974 Ankara doğumlu, besteci, gitarist, akademisyen, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk Din Musikisi Ana Bilim Dalı'nda Profesör Doktor Öğretim Üyesi. Görüşme Tarihi: 13.04.2018.

EK 7- Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU**Araştırma Konusu***Gitara Uyarlanmış Okul Şarkılarının Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği***Yer:****Tarih:****Görüşmeci:**

Merhaba, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim araştırmamızda seçilmiş okul şarkılarının gitara uyarlanması ve uyarlamalarla planlanmış müzik dersleri yapılarak uygulama sonrası öğrenci görüşleri alma doğrultusunda formdaki sorular yanıtlanacaktır.

Ayıracağınız zaman, görüş ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Enes Bahadır AYYILDIZ

Görüşme Soruları

- ..... şarkıda öğretmenin gitarla yaptığı eşlik hakkında ne düşünüyorsun?
- Şarkının ezgisini gitardan duyabildin mi?
- Ezgiyi gitardan duyma şarkıyı daha kolay söylemene yardımcı oldu mu?
- Dersin bu yöntemle yapılması derse ilgini artırdı mı?
- Dersin böyle yapılması seni şarkıya katılmaya daha istekli hale getirdi mi?
- Gitarın gelecekteki müzik derslerinizde böyle kullanılmasını ister misin?

EK 8- Öğretmen Görüşme Formu

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME SORULARI

- Uygulama sürecini genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?
- Ders süreci ve gitar uygulamaları hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Uyarlamalarla birlikte gitarı daha etkin bir şekilde kullanarak ders işlemek nasıldı?
- Uyarlamalara hazırlık süreciniz nasıldı?
- Uyarlamalara çalışırken sınıf ortamında kullanılabilirliğine ilişkin çekinceleriniz oldu mu? Uygulama sürecinin olumlu ya da olumsuz avantajlarından bahsedebilir miyiz?
- Sınıf hakimiyeti, gitarın ses yüksekliğinin sınıf ortamına yansması gibi durumları nasıl değerlendirirsiniz?
- Öğrencilerin gitara bakış açısında bir değişme olmuş mudur?
- Mesleki doyumunuzla ilgili konuşmak gerekirse bu şekilde ders yapmak enstrümanınızı böyle kullanmanın size mesleki anlamda nasıl bir dönüştü oldu?

EK 9 - Şarkı Söyleme Performansı Gözlem Formu

Okul:**Sınıf:****Öğretmen:****Öğretilen Şarkı:****Öğrenci Sayısı:****Gözlemci:****Tarih:**

1 (yetersiz) ← → 5 (yeterli)

Gözlemlenen Davranışlar	1	2	3	4	5	Gözlem Notları
Şarkının notalarını doğru söyleyebilme						
Şarkıyı baştan sonra bütünlük içinde söyleyebilme						
Şarkının ritmine uygun söyleyebilme						
Şarkının nota sürelerine uygun söyleyebilme						
Şarkının tonuna uygun söyleyebilme						
Şarkının nüanslarına dikkat etme						
Şarkının sözlerini doğru şekilde söyler						

EK 10 - Ortaokul Müzik Ders Kitapları Okul Şarkıları

5.Sınıf Müzik Dersi Kitabı

ŞARKI ADI	TÜRÜ	TONU	SES ARALIĞI
Kardeşlik	Türk Okul Şarkısı	Çargah Makamı (Re Karar)	Fa – La
Bingöl Halayı	Anonim	Çargah Makamı (Re Karar)	Fa – La
Kara Basma İz Olur	Anonim	Segah Makamı (Re Karar)	Si – Mi
Oyun	Aktarma	C	Do – Do
Bir Hışmından Geldi Geçti	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La – Sol
Havada Bulut Yok	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La – Sol
Ha Buradan Aşağı	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La – Mi
Meşeli Dağlar Meşeli	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La – Sol
Atabarı	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La – Mi
Ata'm	Öykünme	F	Fa - Do
Sen Hep Varsın Öğretmenim	Öykünme	Dm	Re- Re
Şu Kışlanın Kapısına	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La - Sol
Gençlik Marşı	Aktarma	C	Do - Do
Bahçalarda Börülce	Anonim	Rast Makamı (Sol Karar)	Sol - Do
Sevgi Çiçekleri	Türk Okul Şarkısı	Hüseyni Makamı (Mi Karar)	Re - Si
Samanyolu	Öykünme	Kürdi Makamı (Mi Karar)	Do – Mi

6.Sınıf Müzik Ders Kitabı

ŞARKI ADI	TÜRÜ	TONU	SES ARALIĞI
Tembel Türküsü	Türk Okul Şarkısı	Hüseyni Makamı (Re Karar)	Re - Re
Ha Buradan Aşağı	Anonim	Hüseyni Makamı (Re Karar)	Re – La
Sunalar	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	Sol – Mi
Hiç Kırma Kimseyi	Türk Okul Şarkısı	Gm	Re – Do
Horozumu Kaçırdılar	Anonim	Çargah Makamı (Do Karar)	Do – Do
Oyun	Aktarma	C	Do – Do
Ata'm	Öykünme	F	Fa – Do
Onuncu Yıl Marşı	Öykünme	G	Re – Re
Atatürk Marşı	Öykünme	Em	Si – Do
Yangın Olur Biz Yangına Gideriz	Anonim	Hüseyni Makamı (Re Karar)	Re – Re
Saray Yolu	Anonim	Hüseyni Makamı (Mi Karar)	Re – Do
Güzel Anadolu	Öykünme	Dm	Re – Re
Tabiatın Dili	Aktarma	C	Do – La
Yangın Var	Aktarma	F	Do – Do
Neşeli Ol	Öykünme	C	Do – La
Kırlara Doğru	Öykünme	Am	Sol – Re
Sarı Mendil	Anonim	Hüseyni Makamı (Re Karar)	Re – Do
Hey Güzeller	Anonim	Hüseyni Makamı (La Karar)	La – Mi
Kahraman	Aktarma	D	Re – Re
Yemeni Bağlamış	Türk Okul Şarkısı	Nihavent Makamı (Re Karar)	Re – Re
Bilmem Şu Feleğin	Anonim	Çargah Makamı (Fa Karar)	Fa – Do
Gençlik Marşı	Öykünme	G	Sol - Mi
Dere Geliyor Dere	Anonim	Hüseyni makamı (Re Karar)	Re - La

7.Sınıf Müzik Ders Kitabı

ŞARKI ADI	TÜRÜ	TONU	SES ARALIĞI
Çayır Çimen Geze Geze	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – Sol
Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar	Türk Okul Şarkısı	Çargah Makamı (Sol Karar)	Re – Do
Değirmen Üstü Çiçek	Anonim	Segah Makamı (Mi Karar)	Do – Sol
Vatan Marşı	Öykünme	C	Do – Re
Sakarya Marşı	Türk Okul Şarkısı	Nihavent Makamı (Re Karar)	Re – Fa
Sonbahar	Aktarma	F	Fa – Re
Hoş Bilezik	Anonim	Rast Makamı (Sol Karar)	Sol – Re
Ömür de Çiçek Gibi	Aktarma	Em	Mi – Re
En Güzel Şarkılar Yurduma	Türk Okul Şarkısı	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Do – La
Divane Aşık Gibi	Anonim	Hicaz Makamı (Mi Karar)	Mi – Do
Rüya Gibi Her Hatıra	Türk Okul Şarkısı	Rast Makamı (Re Karar)	Re – Re
İzmir'in Kavakları	Anonim	Segah Makamı (Fa Karar)	Fa – Re
Mutlu Bir Yılın Özlemi	Türk Okul Şarkısı	Hüseyini Makamı (Mi Karar)	Re – Do
Vatan Müzik	Öykünme	Dm	Re – Re
Zeyti Yağlı Yiyemem Aman	Aktarma	C	Do – Do
Horon	Anonim	Segah Makamı (Si Karar)	Si – La
Yollarda Aradım İzlerini	Anonim	Segah Makamı (Mi Karar)	Mi – La
Mutluluk Şarkısı Gel Gidelim Bizim Köye	Öykünme	Dm	Re – Fa
Yeni Dünya Senfonisi	Öykünme	C	Do – La
Nazende Sevgilim	Aktarma	F	Fa – Re
Dilirga	Aktarma (Azeri)	Am	Do – Mi
Gençlik Marşı	Anonim	Hicaz Makamı (Re Karar)	Re – Re
Cielito Lindo	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Sol – Mi
Kalinka	Aktarma	C	Si – Mi
Love Me Tender	Aktarma	C	Do – Mi
Anayurt Marşı	Aktarma	Dm	Re – Re
		G	Sol - Do
		Rast Makamı (Sol Karar)	Sol- Mi

8.Sınıf Müzik Ders Kitabı

ŞARKI ADI	TÜRÜ	TONU	SES ARALIĞI
Üç Şey	Öykünme	Çargah Makamı (Fa karar)	Fa – La
Malatya	Anonim	Karcıgar Makamı (Re Karar)	Re- La
Bahçeye İndim Ki	Anonim	Çargah Makamı	Mi – La
Silifke'nin Yoğurdu	Anonim	Segah Makamı (Mi Karar)	Mi – Do
Mavi Yeleğin Olam	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – La
Cilveloy	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – La
Çok Çalışkan Olmalıyız	Öykünme	C	Do – Sol
Sağlık	Aktarma	C	Do –Sol
Süt İçtim	Anonim	Hüseyini Makam (Re Karar)	Re –Sol
Kapat Gözlerini	Türk Okul Şarkısı	Segah Makamı (Mi Karar)	Mi –Re
Samanyolu	Türk Okul Şarkısı	Kürdi Makamı (Mi Karar)	Mi – Do
Yollardım Aradım İzlerini	Öykünme	Nihavent Makamı (Re Karar)	Re- Fa
Süpürgesi Yoncadan	Anonim	Çargah Makamı (Sol Karar)	Re – Re
Çağrı	Öykünme	C	Do – Do
Kahraman	Aktarma	D	Re – Re
Karlı Dağlar	Türk Okul Şarkısı	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – La
Akvaryum	Aktarma	C	Do – Fa
Neşeli Günler	Aktarma	C	Do – Do
Sazıma	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – Do
Yurdumda	Öykünme	Hüseyini Makamı (Mi Karar)	Mi – Si
Bilal Oğlan	Anonim	Hicaz Makamı (Re Karar)	Re – Si
Bülbülüm	Anonim	Kürdi Makamı (Re Karar)	Re – Re
Dere	Öykünme	Am	Sol – Do
Üç Alma	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – La
Okula Başladık	Öykünme	C	Re – La
Atatürk	Öykünme	Dm	Re – Re
Yenice Yolları	Anonim	Hüseyini Makamı (Re Karar)	Re – La
Sevgi Çiçekleri	Türk Okul Şarkısı	Hüseyini Makamı (Mi Karar)	Re – Si
Cumhuriyet Marşı	Öykünme	F	Fa - Re
Gençlik Marşı	Aktarma	C	Do - Do

EK 11 - Özgeçmiş

Adı ve Soyadı: Enes Bahadır AYYILDIZ

Doğum Tarihi: 19.06.1993

Doğum Yeri: Yenice/Çanakkale

Eğitim Durumu:

- 2016-2018 Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı (Yüksek Lisans Eğitimi)
- 2012-2016 Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı (Lisans Eğitimi)
- 2007-2012 Malatya Fethi Gemuhluoğlu Anadolu Öğretmen Lisesi (Lise Eğitimi)
- 1999-2007 Yunus Emre İlköğretim Okulu

1993 yılında Çanakkale’de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Malatya’da tamamladı. Klasik gitar çalışmalarına Savaş Burak ÖZKAN ile başladı. 2012 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Öğretmenliği bölümünü kazandı ve burada Doç.Dr. Ali ERİM ile klasik gitar çalışmalarına devam etti.

İnönü üniversitesi Uluslararası Gitar Günleri, Bilkent Gitar Günleri, İstanbul Klasik Gitar Festivali, Crr Gitar Festivali gibi etkinliklerde birçok kez bulundu. David Russell, Sharon Isbin, Darco Karajic, Nikita Koshkin, Costas Costiolis, Pavel Steidl, Mathias Seidel, Celil Refik Kaya, Hopkinson Smith, Marcin Dylla, Goran Krivokapic, Serkan Yılmaz gibi gitaristlerin master classlarını izleme fırsatı buldu. Bekir Küçükay, Soner Egesel, Safa Yeprem, Erhan Birol, Ozan Akyatan, Hale Birgül, Can Erdoğan, Sinan Erşahin gibi Türkiye’nin önde gelen klasik gitar eğitimcilerinin ustalık sınıflarına katıldı.

2016 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Aynı yıl yüksek lisans eğitimine başlamış olup klasik gitar çalışmalarına Doç. Dr. Ali ERİM ile devam etmektedir.

İletişim Bilgileri:

Mail: enesbahadirayyildiz@gmail.com

İletişim numarası: 0543 560 1098

